Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK TRIBUNÁLU (prvního senátu)

18. června 2013 *

„Hospodářská soutěž — Kartelové dohody — Celosvětový trh s fluoridem hlinitým — Rozhodnutí, kterým se konstatuje porušení článku 81 ES a článku 53 Dohody o EHP — Žaloba na neplatnost — Lhůta k podání žaloby — Opožděnost — Nepřípustnost — Stanovení cen a rozdělení trhů — Důkaz protiprávního jednání — Právo na obhajobu — Vymezení relevantního trhu — Pokuty — Závažnost protiprávního jednání — Pokyny pro výpočet pokut z roku 2006“

Ve věci T-404/08,

Fluorsid SpA, se sídlem v Assemini (Itálie),

Minmet financing Co., se sídlem v Lausanne (Švýcarsko),

zastoupené L. Vasquesem a F. Peregem, advokáty,

žalobkyně,

proti

Evropské komisi, zastoupené V. Di Buccim, C. Cattabriga a K. Mojzesowicz, jako zmocněnci,

žalované,

jejímž předmětem je návrh na zrušení rozhodnutí Komise C (2008) 3043 ze dne 25. června 2008 v řízení podle článku 81 [ES] a článku 53 Dohody o EHP (věc COMP/39.180 – fluorid hlinitý) o kartelové dohodě na celosvětovém trhu s fluoridem hlinitým, která se týká stanovení cen a rozdělení trhů na celosvětové úrovni, jakož i podpůrně návrh na snížení výše pokuty uložené žalobkyním,

TRIBUNÁL (první senát),

ve složení J. Azizi (zpravodaj), předseda, I. Labucka a S. Frimodt Nielsen, soudci,

vedoucí soudní kanceláře: J. Palacio González, vrchní rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 14. června 2012,

vydává tento

* Jednací jazyk: italština.

Rozsudek

Skutečnosti předcházející sporu

I – *Skutečnosti*

1 Rozhodnutí Komise C (2008) 3043 ze dne 25. června 2008 v řízení podle článku 81 [ES] a článku 53 Dohody o EHP (věc COMP/39.180 – fluorid hlinitý) (dále jen „napadené rozhodnutí“) se týká kartelové dohody na celosvětovém trhu s fluoridem hlinitým, která upravuje stanovení cen a rozdělení trhů na celosvětové úrovni, a na níž se aktivně účastnily žalobkyně, Fluorsid SpA. a Minmet Financing Co. (dále jen „Minmet“).

2 Fluorsid je společností italského práva, která vyrábí a prodává sloučeniny fluoru, zejména fluorid hlinitý. Minmet, společnost se sídlem ve Švýcarsku, je hlavním akcionářem společnosti Fluorsid, s podílem ve výši 54,844 % a jejím výhradním obchodním zástupcem pro prodej fluoridu hlinitého v celém světě s výjimkou Itálie.

3 Boliden Odda A/S (dále jen „Boliden“) je norským podnikem působícím ve výrobě a prodeji zinku a fluoridu hlinitého (bod 6 odůvodnění napadeného rozhodnutí). Dne 23. března 2005 podala Boliden Komisi Evropských společenství žádost o osvobození od pokuty na základě oznámení Komise o ochraně před pokutami a snížení pokut v případech kartelů (Úř. věst. 2002, C 45, s. 3; dále jen „oznámení o spolupráci“). V dubnu 2005 Boliden poskytla upřesnění a doplňující informace týkající se její účasti na kartelové dohodě na trhu s fluoridem hlinitým a učinila ústní prohlášení. Dne 28. dubna 2005 přiznala Komise společnosti Boliden podmínečné osvobození od pokut na základě odst. 8 písm. a) oznámení o spolupráci (bod 56 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

4 Ve dnech 25. a 26. května 2005 Komise provedla kontroly na základě čl. 20 odst. 4 nařízení Rady (ES) č. 1/2003 ze dne 16. prosince 2002 o provádění pravidel hospodářské soutěže stanovených v článcích 81[ES] a 82 [ES] (Úř. věst. L 1, s. 1; Zvl. vyd. 08/02, s. 205) v prostorách evropských dodavatelů fluoridu hlinitého (bod 57 odůvodnění napadeného rozhodnutí), zejména společností Fluorsid, Alufluor AB, Derivados del Fluor SA a C. E. Giulini & C. Srl.

5 Ve dnech 23. a 31. srpna 2006 Komise vyslechla pana O., bývalého obchodního ředitele divize fluoridu hlinitého „Noralf“ společnosti Boliden na základě článku 19 nařízení č. 1/2003 (bod 58 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

6 V období od září 2006 do února 2007 zaslala Komise několik žádostí o informace podnikům dotčeným správním řízením v tomto stadiu, zejména Industries Chimiques du Fluor (ICF), společnosti podle tuniského práva, společnostem Boliden, Alufluor, Derivados del Fluor, Fluorsid, C. E. Giulini & C., Minmet a Industrial Quimica de Mexico (IQM), společnosti podle mexického práva na základě čl. 18 odst. 2 nařízení č. 1/2003, na které tyto podniky odpověděly (bod 59 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

7 Dne 29. března 2007 v průběhu schůzky s Komisí předložila Fluorsid některé dokumenty. Dne 22. dubna 2007 Fluorsid podala „žádost o ochranu před pokutami nebo o snížení pokuty“ na základě oznámení o spolupráci, kterou Komise vyložila jako žádost o snížení výše pokuty. Dne 27. května 2007 Fluorsid předložila doplnění k této žádosti. Dne 13. července 2007 Komise společnosti Fluorsid oznámila, že nemá v úmyslu přiznat jí snížení výše pokut na základě oznámení o spolupráci (body 60 a 248 až 249 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

8 Dne 24. dubna 2007 Komise formálně zahájila řízení zejména proti společnostem ICF, Boliden, Fluorsid, Minmet a IQM a vydala oznámení námitek, které jim bylo odesláno dne 25. dubna 2007 a doručeno v období od 26. do 30. dubna 2007. V téže době jim Komise umožnila přístup ke spisu ve formě CD-ROMu (bod 61 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

9 S výjimkou společnosti Boliden podali adresáti oznámení námitek svá vyjádření k námitkám vzneseným vůči nim (bod 62 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

10 Dne 13. září 2007 se konalo jednání, kterého se zúčastnili všichni adresáti tohoto oznámení námitek (bod 63 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

11 Ve dnech 11. a 14. dubna 2008 zaslala Komise žádosti o informace všem adresátům oznámení námitek a vyzvala je, aby uvedli svůj celkový obrat za roky 1999, 2000, 2001 a 2007 a své tržby z prodeje fluoridu hlinitého a poskytli upřesnění ke všem budoucím významným změnám, pokud jde o činnost nebo majetek (bod 64 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

II – *Napadené rozhodnutí*

A – *Výrok napadeného rozhodnutí*

12 Výrok napadeného rozhodnutí zní takto:

„*Článek 1*

Následující podniky porušily článek 81 [ES] a článek 53 Dohody o EHP tím, že se v době od 12. července 2000 do 31. prosince 2000 účastnily dohody a/nebo jednání ve vzájemné shodě v odvětví fluoridu hlinitého:

a) Boliden […]

b) Fluorsid […] a Minmet […]

c) [ICF]

d) [IQM] a Q. B. Industrias S. A. B.

Článek 2

Za protiprávní jednání uvedené v článku 1 se ukládají tyto pokuty:

a) Boliden […]: 0 eur;

b) Fluorsid […] a Minmet […], společně a nerozdílně: 1 600 000 eur;

c) [ICF]: 1 700 000 eur;

d) [IQM] a Q. B. Industrias S. A. B., společně a nerozdílně: 1 670 000 eur

[…]“ (neoficiální překlad)

B – *Odůvodnění napadeného rozhodnutí*

13 V odůvodnění napadeného rozhodnutí Komise v podstatě rozvinula následující úvahy.

1. K odvětví fluoridu hlinitého

14 Podle Komise je fluorid hlinitý chemickou sloučeninou používanou pro výrobu hliníku, která umožňuje snížit spotřebu elektrické energie potřebné při tavení v průběhu výroby primárního hliníku, čímž významně přispívá ke snížení nákladů na výrobu hliníku. Výrobci hliníku jsou údajně hlavními spotřebiteli fluoridu hlinitého. Roční celosvětová výroba hliníku údajně činí více než 20 milionů tun, z čehož přibližně 30 % připadá na Evropu (body 2 a 3 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

15 Podle Komise dosáhly v roce 2000 tržby z prodeje fluoridu hlinitého uskutečněné společností Fluorsid v Evropském hospodářském prostoru (EHP) výše 2 717 735 eur a v celosvětovém měřítku částky 31 997 725 eur. V roce 2007 údajně celosvětový obrat dosáhl částky 83 136 704 eur (bod 15 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

16 V roce 2000 se celková odhadovaná obchodní hodnota fluoridu hlinitého prodaného na volném trhu EHP blížila 71 600 000 eur. Obchodní hodnota fluoridu hlinitého prodaného na světovém volném trhu, jehož se týkala kartelová dohoda, se v roce 2000 blížila 340 000 000 eur. Odhadovaný kumulovaný tržní podíl podniků, kterých se týká napadené rozhodnutí, představoval na trhu EHP 33 % a na světovém trhu 35 % (bod 33 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

17 S fluoridem hlinitým se obchoduje na celosvětové úrovni. K prodejům dochází ze Spojených států do EHP a z EHP do Spojených států, Afriky, Jižní Ameriky a Austrálie (bod 35 odůvodnění napadeného rozhodnutí). ICF prodává značné objemy výrobku v EHP (bod 36 odůvodnění napadeného rozhodnutí). Od roku 1997 sdružuje sdružení výrobců fluoridu hlinitého, Inorganic Fluorine Producers Association (IFPA), výrobce z celého světa (bod 38 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

2. Ke schůzce v Miláně a k provádění kartelové dohody

18 Podle Komise se některá koluzní jednání v odvětví fluoridu hlinitého týkají již období mezi vytvořením IFPA v roce 1997 a schůzkou v Miláně (Itálie) konanou dne 12. července 2000, avšak neexistuje o tom žádný přesvědčivý důkaz (bod 73 odůvodnění napadeného rozhodnutí). Komise uvedla, že na schůzce v Miláně byli zástupci společností Fluorsid, ICF a IQM přítomni, avšak zástupce divize „Noralf“ společnosti Boliden se této schůzky zúčastnil prostřednictvím telefonu. Během této schůzky se účastníci podle Komise dohodli na cíli zvýšení cen o 20 % u fluoridu hlinitého. Přezkoumali několik světových regionů, včetně Evropy, pro stanovení úrovně obecné ceny a v některých případech rozdělení trhu. Podle jejich dohody bylo obecným cílem dosažení vyšší cenové úrovně a odrazení od poskytování výrazných slev. Účastníci si rovněž vyměnili citlivé obchodní informace. V tomto ohledu Komise vycházela ze zápisu pana R., zástupce společnosti Fluorsid, ze schůzky v Miláně, z poznámek pana O., zástupce divize „Noralf“ společnosti Boliden a z prohlášení pana O. (body 77 až 91 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

19 Podle Komise zůstaly po schůzce v Miláně dotyčné podniky ve vzájemném kontaktu (bod 93 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

20 Dne 25. října 2000 si dále pan T. z divize „Noralf“ společnosti Boliden a pan A. ze společnosti IQM telefonicky vyměnili informace týkající se jejich nabídek zákazníkovi v Austrálii, včetně informací o cenové výši, doby trvání smlouvy a nabízeném objemu. Obsah této telefonické konverzace je podle Komise zachycen v písemné poznámce pana T. z té doby adresované panu O., rovněž z divize „Noralf“ společnosti Boliden (bod 94 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

21 Dne 8. listopadu 2000 zaslal pan C., delegovaný člen představenstva společnosti Minmet, údajně společnosti Fluorsid poznámku o telefonickém rozhovoru, který měl téhož dne s panem G. ze společnosti ICF v souvislosti s prodejními cenami fluoridu hlinitého (bod 95 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

22 Podle Komise zaslala dne 9. listopadu 2000 Minmet společnosti Fluorsid další zápis ze schůzky s ICF v Lausanne (Švýcarsko) týkající se zákazníků a cen na určitých trzích, zvláště v Brazílii a Venezuele (bod 96 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

3. K použití čl. 81 odst. 1 ES a čl. 53 odst. 1 Dohody o EHP

23 Komise dospěla k závěru, že schůzka v Miláně a následné úkony směřující k jejímu provedení naplňují všechny znaky dohody nebo jednání ve vzájemné shodě ve smyslu článku 81 ES nebo článku 53 Dohody o EHP (body 115 až 122 odůvodnění napadeného rozhodnutí) a že tato dohoda představuje jediné a trvající protiprávní jednání (body 123 až 129 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

24 Cílem tohoto protiprávního jednání bylo podle Komise omezit hospodářskou soutěž v Evropském společenství a v EHP (body 130 až 135 napadeného rozhodnutí), ale jeho zeměpisný rozsah byl světový a týkal se oblastí zmíněných v zápise ze schůzky v Miláně, totiž Evropy, Turecka, Austrálie, Jižní Ameriky, jižní Afriky a Severní Ameriky (bod 136 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

25 Podle Komise mohla mít dohoda citelný vliv na obchod mezi členskými státy nebo smluvními stranami Dohody o EHP (body 137 až 142 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

4. K délce trvání protiprávního jednání

26 Navzdory údajům, podle kterých se výrobci fluoridu hlinitého již zapojili do koluzních jednání v průběhu druhé části devadesátých let, zejména po schůzce, která se konala v Řecku v roce 1999, se Komise domnívala, že disponovala přesvědčivými důkazy o existenci kartelové dohody až od „alespoň“ dne 12. července 2000, data schůzky v Miláně (bod 144 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

27 Podle Komise jsou v odvětví fluoridu hlinitého dodavatelské smlouvy sjednávány předem během období začínajícího v průběhu druhého pololetí každého kalendářního roku a končí na konci téhož kalendářního roku nebo v průběhu prvních pěti měsíců následujícího kalendářního roku. To platí i pro víceleté smlouvy. Některé víceleté smlouvy vždy předpokládají buď každoroční dohodu o cenách na konci každého kalendářního roku, nebo půlroční revizi cen na konci každého pololetí. Zápis ze schůzky v Miláně má potvrzovat, že praxe v tomto odvětví spočívala v určení cen předem pro následující hospodářský rok. Komise z toho vyvodila, že se výsledek koluzních kontaktů z července 2000 uplatnil v jednáních vedených v průběhu druhého pololetí roku 2000 (bod 146 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

28 Komise tak dospěla k závěru, že kartelová dohoda trvala a nadále vytvářela protisoutěžní účinky, z důvodu jednání jejích členů, až do „přinejmenším“ 31. prosince 2000 (bod 147 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

5. K určení výše pokuty

29 Komise stanovila základní výši pokut, které mají být uloženy žalobkyním, na základě jimi poskytnutých údajů týkajících se hodnoty jejich tržeb z prodeje dotčeného výrobku vypočítaných v EHP (6 279 960 eur) na 1 600 000 eur (bod 243 odůvodnění napadeného rozhodnutí), přičemž uvedla, že podle pokynů pro výpočet pokut uložených podle čl. 23 odst. 2 písm. a) nařízení č. 1/2003 (Úř. věst.

2006, C 210, s. 2, dále jen „pokyny z roku 2006“) „základní výše pokuty bude souviset s určitým podílem hodnoty tržeb a záviset na stupni závažnosti protiprávního jednání vynásobených počtem let, během nichž k takovému jednání docházelo“ (bod 234 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

30 V projednávané věci protiprávní jednání spočívalo zejména v horizontální dohodě o určení cen, která ze své povahy patří mezi nejzávažnější omezení hospodářské soutěže. To by se mělo odrážet v podílu hodnoty zohledněných tržeb (bod 236 odůvodnění napadeného rozhodnutí). V roce 2000 odhadovaný kumulovaný tržní podíl podniků, které se na tomto protiprávním jednání podílely, nepřekročil v EHP 35 % (bod 237 odůvodnění napadeného rozhodnutí). Zeměpisný rozsah kartelové dohody byl celosvětový (bod 238 odůvodnění napadeného rozhodnutí). Komise „rovněž zohlednila stupeň provedení protiprávního jednání [body 134 a 135, 154 až 156, 172 a 185 odůvodnění napadeného rozhodnutí] pro určení podílu hodnoty tržeb, které mají být vzaty v úvahu“ (*neoficiální překlad*) (bod 239 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

31 Komise z toho vyvodila, že vzhledem k výše uvedeným faktorům týkajícím se povahy protiprávního jednání a jeho zeměpisnému rozsahu, činí podíl hodnoty tržeb každého z dotčených podniků, podle čehož musí být stanovena základní výše pokut, které mají být uloženy, na 17 % (bod 240 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

32 Jelikož doba trvání protiprávního jednání odpovídá „přinejmenším“ období od 12. července do 31. prosince 2000, činil násobící koeficient, který se měl uplatnit na stanovenou základní výši pokuty, 0,5 (bod 241 odůvodnění napadeného rozhodnutí). Dodatečné navýšení k odrazení podniků od účasti na horizontálních dohodách o určení cen, jakou je dohoda v projednávané věci, je 17 % hodnoty tržeb (bod 242 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

33 Komise stanovila základní výše pokut ukládaných účastníkům kartelové dohody, takto:

— Boliden: 1 milion eur;

— Fluorsid a Minmet: 1,6 milionu eur;

— ICF: 1,7 milionu eur;

— IQM, Q. B. Industrias S. A. B.: 1,67 milionu eur.

34 Na základě oznámení o spolupráci Komise nakonec přiznala ochranu před pokutami společnosti Boliden, která byla osvobozena od jakékoli pokuty.

6. K polehčujícím okolnostem

35 Komise se nakonec domnívala, že pouhá skutečnost, že Fluorsid a Minmet spolupracovaly při šetření, sama o sobě nepředstavuje polehčující okolnost a že v projednávané věci neexistuje žádná výjimečná okolnost, která by mohla odůvodňovat snížení výše jejich pokuty (body 248 až 249 odůvodnění napadeného rozhodnutí). Komise uvedla, že Fluorsid podala svou žádost o ochranu před pokutami nebo o snížení pokuty“ přibližně dva roky po zahájení šetření, přičemž byla druhým podnikem, který ji kontaktoval. Komise konstatovala, že informace poskytnuté společností Fluorsid před vydáním oznámení námitek, nepřinesly významnou přidanou hodnotu a že část informací poskytnutých z její strany po 22. dubnu 2007 nebyla použita k prokázání protiprávního jednání (body 260 až 263 odůvodnění napadeného rozhodnutí). V důsledku toho Komise nepřiznala snížení výše jejich pokuty. Konečnou výši pokuty uložené žalobkyním společně a nerozdílně stanovila na 1 600 000 eur (bod 276 odůvodnění a článek 2 napadeného rozhodnutí).

Řízení a návrhová žádání účastnic řízení

36 Návrhem došlým kanceláři Tribunálu dne 20. září 2008, podepsaným týmiž právními zástupci, žalobkyně společně podaly projednávanou žalobu.

37 Žalobkyně navrhují, aby Tribunál:

— zrušil napadené rozhodnutí,

— podpůrně snížil pokutu, která jim byla uložena společně a nerozdílně,

— uložil Komisi náhradu nákladů řízení.

38 Komise navrhuje, aby Tribunál:

— odmítl žalobu společnosti Minmet jako zjevně nepřípustnou nebo podpůrně tuto žalobu zamítl jako neopodstatněnou,

— zamítl žalobu společnosti Fluorsid jako neopodstatněnou,

— uložil žalobkyním náhradu nákladů řízení.

39 Na základě zprávy soudce zpravodaje rozhodl Tribunál (první senát) zahájit ústní část řízení.

40 Vzhledem k překážce na straně jednoho z členů senátu určil předseda Tribunálu na základě čl. 32 odst. 3 jednacího řádu Tribunálu jiného soudce k doplnění příslušného senátu.

41 V rámci organizačního procesního opatření přijatého na základě článku 64 jednacího řádu Tribunál požádal Komisi, aby písemně odpověděla na jednu otázku. Komise tomuto organizačnímu procesnímu opatření vyhověla ve stanovené lhůtě.

42 Řeči účastnic řízení a jejich odpovědi na ústní otázky položené Tribunálem byly vyslechnuty na jednání konaném dne 14. června 2012. Na jednání Komise předložila dokument vysvětlující způsob, jakým vypočetla hodnotu tržeb a tržních podílů za účelem stanovení výše pokuty uložené žalobkyním. Po vyslechnutí účastnic řízení byl tento dokument vložen do spisu, což bylo zaneseno do protokolu o jednání.

Právní otázky

I – *K přípustnosti*

A – *Úvodní poznámka*

43 Vzhledem k tomu, že Komise namítala nepřípustnost žaloby v rozsahu, v němž ji podala Minmet, je třeba upřesnit, že napadené rozhodnutí představuje soubor rozhodnutí obsahující několik podobných individuálních rozhodnutí o uložení pokut, která byla přijata v rámci společného řízení (v tomto smyslu viz rozsudek Soudního dvora ze dne 14. září 1999, Komise v. AssiDomän Kraft Products a další, C-310/97 P, Recueil, s. I-5363, body 49 a další). V projednávané věci je tedy třeba zejména rozlišovat mezi rozhodnutím určeným společnosti Fluorsid a rozhodnutím určeným společnosti Minmet a posoudit přípustnost žalob společností Minmet a Fluorsid odděleně, jelikož tyto žaloby

směřují proti z právního hlediska různým rozhodnutím přijatým ve vztahu k těmto společnostem (v tomto smyslu viz výše uvedený rozsudek Komise v. AssiDomän Kraft Products a další, body 53 až 56).

B – *K rozsahu žaloby*

44 Je třeba připomenout, že Komise poskytla společnosti Minmet jedno anglické znění napadeného rozhodnutí dne 9. července 2008. Společnosti Fluorsid bylo naopak dne 11. července 2008 poskytnuto italské znění napadeného rozhodnutí.

45 Mezi body návrhových žádání se nachází i návrh na „zrušení rozhodnutí v plném rozsahu“ bez dalšího upřesnění předmětu sporu. V bodě 1 žaloby se však uvádí, že žalobkyně žádají „o zrušení rozhodnutí Komise C (2008) 3043 […] oznámeného společnosti Fluorsid dne 11. července 2008 a společnosti Minmet dne 9. července 2008“. Stejně tak bod 3 žaloby uvádí, že „touto žalobou […] Fluorsid a Minmet napadají rozhodnutí […], kterým Komise […] dospěla k závěru o porušení článku 81 [ES…] a kterým v důsledku toho společné a nerozdílně sankcionovala společnosti Fluorsid a Minmet“. Konečně v příloze k žalobě žalobkyně předložily pouze rozhodnutí určené společnosti Fluorsid v italském jazyce a nepředložily rozhodnutí určené společnosti Minmet v anglickém jazyce. Minmet totiž předložila toto znění napadeného rozhodnutí až v důsledku organizačního procesního opatření Tribunálu na základě článku 64 jednacího řádu.

46 Ze všech těchto okolností vyplývá, že ačkoli žalobkyně výslovně neuvedly, že se jejich žaloby ve skutečnosti týkají dvou z právního hlediska rozdílných rozhodnutí, která byla určena dvěma odlišným právnickým osobám, nic to nemění na tom, že z žaloby dostatečně jasně a přesně vyplývá, že žalobkyně měly v úmyslu napadnout tato dvě rozhodnutí a žádat o jejich zrušení v rozsahu, v němž jim způsobují újmu. Jak totiž žalobkyně potvrdily na jednání, což bylo zaneseno do protokolu o uvedeném jednání, považovaly „napadené rozhodnutí“ za „jedno a to samé rozhodnutí“, které jim bylo oznámeno, jelikož stanoví jejich solidární odpovědnost za jedno protiprávní jednání, a z tohoto důvodu jim společně a nerozdílně ukládá pokutu.

C – *K přípustnosti žaloby společnosti Minmet*

47 Pokud jde o přípustnost žaloby společnosti Minmet v rozsahu, v němž se týká rozhodnutí, které jí bylo určeno, je třeba připomenout, že Komise tvrdí, že tato žaloba byla podána opožděně dne 20. září 2008, a proto musí být prohlášena za nepřípustnou. V tomto ohledu Minmet tvrdí, že toto zpoždění bylo způsobeno špatným fungováním elektronických komunikací. Údajně šlo o objektivní skutečnosti technické povahy, nepředvídatelného, a tedy omluvitelného charakteru.

48 Bez ohledu na otázku, zda je přípustné, aby Minmet podala žalobu proti rozhodnutí, které jí bylo určeno, což Komise zpochybňuje, je třeba konstatovat, že Minmet má právní zájem na podání žaloby proti rozhodnutí, které bylo určeno společnosti Fluorsid a pokutě uložené posledně uvedené, za jejíž zaplacení byla Minmet shledána společně a nerozdílně odpovědnou jak v tomto rozhodnutí, tak v rozhodnutí, které bylo oznámeno pouze jí. To platí tím spíše v případě, kdy rozhodnutí určené společnosti Fluorsid představuje primární právní základ pro tuto solidární odpovědnost společnosti Minmet, která je nerozlučně spojena s odpovědností společnosti Fluorsid a s jí uloženou pokutou. O právním zájmu společnosti Minmet na zrušení nebo snížení této pokuty tudíž nemůže být pochyb.

49 Každopádně, jak bylo uznáno judikaturou, pokud jde o jednu a tutéž žalobu, může unijní soud upustit od zkoumání aktivní legitimace dalších žalobců (rozsudek Soudního dvora ze dne 24. března 1993, CIRFS a další v. Komise, C-313/90, Recueil, s. I-1125, bod 31, a rozsudek Tribunálu ze dne 8. července 2003, Verband der freien Rohrwerke a další v. Komise, T-374/00, Recueil, s. II-2275, bod 57).

50 Vzhledem k předcházejícím úvahám dospěl Tribunál k závěru, že žaloba společnosti Minmet je přípustná v rozsahu, v němž směřuje proti rozhodnutí určenému společnosti Fluorsid, proti němuž byla žaloba podána včas.

51 Naopak, pokud jde o žalobu Minmet podanou proti rozhodnutí, které jí bylo určeno, je nejprve třeba připomenout, že z návrhových žádání Komise vyplývá, že by tato žaloba měla být odmítnuta jako nepřípustná, jelikož lhůta k jejímu podání uplynula. V tomto ohledu je třeba uvést, že dvouměsíční lhůta od oznámení dotyčného aktu ve smyslu čl. 230 odst. 5 ES je kogentní a byla stanovena za účelem zajištění jasnosti a jistoty právních situací a za účelem zabránění jakékoli diskriminaci nebo svévolnému zacházení při výkonu spravedlnosti. Soud je tudíž povinen ověřit – a to bez návrhu – zda tato lhůta byla dodržena (v tomto smyslu viz rozsudek Tribunálu ze dne 18. září 1997, Mutual Aid Administration Services v. Komise, T-121/96 a T-151/96, Recueil, s. II-1355, bod 38). Tato lhůta je totiž pevně stanovená, absolutní a nelze ji prodloužit (rozsudek Tribunálu ze dne 16. prosince 2011, Enviro Tech Europe a Enviro Tech International v. Komise, T-291/04, Sb. rozh. s. II-8281, bod 95).

52 V projednávané věci bylo společnosti Minmet napadené rozhodnutí oznámeno dne 9. července 2008. Podle čl. 1 odst. 1 písm. a) jednacího řádu, „je-li lhůta vyjádřená ve dnech, týdnech, měsících nebo letech počítána od okamžiku, kdy nastala určitá skutečnost, nebo se uskutečnilo určité jednání, nezapočítá se do běhu lhůty den, v němž ke skutečnosti nebo jednání došlo“. Článek 102 odst. 2 téhož jednacího řádu jednacího řádu stanoví, že se procesní lhůty prodlužují o jednotnou lhůtu deseti dnů z důvodu vzdálenosti. V důsledku toho v projednávané věci lhůta pro podání žaloby proti rozhodnutí určenému společnosti Minmet uplynula dne 19. září 2008, což Minmet uznala na jednání a bylo to zaneseno do protokolu o uvedeném jednání. Minmet však žalobu proti rozhodnutí, které jí bylo určeno, podala do kanceláře Tribunálu až 20. září 2008.

53 Minmet tvrdí, že lhůtu pro podání žaloby prodloužila žádost Tribunálu o odstranění vad žaloby. Jelikož je však tato lhůta pevně stanovená, absolutní a nelze ji prodloužit (rozsudek Enviro Tech Europe a Enviro Tech International v. Komise, bod 51 výše, bod 95), nemůže mít taková žádost ani přijetí takového odstranění vad Tribunálem vliv na uplynutí lhůty pro podání žaloby. Již bylo totiž rozhodnuto, že se přípustnost žaloby musí posuzovat vzhledem k situaci existující v okamžiku, kdy byla žaloba podána. Pokud v tomto okamžiku nejsou splněny podmínky pro podání žaloby, je tato žaloba nepřípustná. Odstranění vad je totiž možné pouze v případě, že k němu dojde ve lhůtě pro podání žaloby (viz usnesení Tribunálu ze dne 7. září 2010, Norilsk Nickel Harjavalta a Umicore v. Komise, T-532/08, Sb. rozh. s. II-3959, bod 70, a Etimine a Etiproducts v. Komise, T-539/08, Sb. rozh. s. II-4017, bod 76 a tam citovaná judikatura). Je však třeba konstatovat, že v projednávané věci došlo k odstranění vad až po uplynutí lhůty pro podání žaloby, takže toto odstranění vad již nemohlo způsobit přípustnost žaloby společnosti Minmet.

54 Proto byla žaloba společnosti Minmet v části, v níž směřuje proti rozhodnutí, které jí bylo určeno, podána pozdě a je třeba ji prohlásit za nepřípustnou.

55 Toto posouzení není zpochybněno dalšími argumenty předloženými žalobkyněmi.

56 Zaprvé samotná skutečnost, že projednávaná žaloba byla společnostmi Fluorsid a Minmet podána společně, jakožto hospodářskou jednotkou, proti „napadenému rozhodnutí“ bez rozlišení mezi individuálními rozhodnutími, která jim byla jednotlivě určena, nemůže vést k tomu, aby Minmet příslušela stejná lhůta pro podání žaloby jako společnosti Fluorsid.

57 Je pravda, že pojem „podnik“, ve smyslu čl. 81 odst. 1 ES, musí být chápán jako pojem označující hospodářskou jednotku, i když z právního hlediska je tato hospodářská jednotka složena z více fyzických nebo právnických osob. Pokud však taková hospodářská jednotka poruší pravidla hospodářské soutěže, musí být toto protiprávní jednání podle zásady osobní odpovědnosti jednoznačně přičteno právnické osobě, které mohou být pokuty uloženy, přičemž oznámení námitek, a tím spíše i konečné rozhodnutí musejí být této osobě určena s uvedením, v jakém postavení tato

právnická osoba čelí obvinění z tvrzených skutečností (viz rozsudek Soudního dvora ze dne 10. září 2009, Akzo Nobel a další v. Komise, C-97/08 P, Sb. rozh. s. I-8237, body 54 až 57 a tam citovaná judikatura; stanovisko generální advokátky Kokott v této věci, Sb. rozh. s. I-8241, bod 37).

58 Pokud se dále osoba, jíž je rozhodnutí určeno, rozhodne podat žalobu na neplatnost, jsou soudu Unie předloženy pouze prvky rozhodnutí, které se této osoby dotýkají. Naproti tomu prvky rozhodnutí, které se dotýkají jiných osob, jimž bylo rozhodnutí určeno a které nebyly napadeny nebo byly napadeny po lhůtě, nespadají do předmětu sporu, o němž má soud Unie rozhodovat (rozsudky Komise v. AssiDomän Kraft Products a další, bod 43 výše, bod 53, a ze dne 29. března 2011, ArcelorMittal Luxembourg v. Komise, C-201/09 P a C-216/09 P, Sb. rozh. s. I-2239, bod 142).

59 Je třeba konstatovat, že Minmet je právnickou osobou odlišnou od společnosti Fluorsid, a že ji proto, pokud jde o jí určené rozhodnutí, nemůže příslušet lhůta pro podání žaloby uplatňující se na rozhodnutí určené společnosti Fluorsid. Jde totiž o dvě odlišná rozhodnutí určená dvěma různým právnickým osobám, oznámená v odlišné dny, pro něž musí být lhůta pro podání žaloby počítána odděleně.

60 Zadruhé, pokud jde o dovolávání se ze strany společnosti Minmet případu vyšší moci a omluvitelného omylu, je třeba připomenout judikaturu, která uznala, že pojmy „vyšší moc“ a „náhoda“ obsahují objektivní složku, která spočívá v neobvyklých událostech nezávislých na vůli hospodářského subjektu, a subjektivní složku, která spočívá v povinnosti dotčeného subjektu zabezpečit se proti následkům neobvyklé události tím, že učiní vhodná opatření, avšak nepodstoupí nepřiměřené oběti. Takový subjekt musí zvláště vynaložit náležitou péči za účelem dodržení stanovených lhůt. Musí se proto jednat o potíže, které nejsou běžné, jsou nezávislé na vůli žalobce a zdá se, že jim nebylo možno zabránit navzdory vší obezřetnosti (rozsudek Soudního dvora ze dne 15. prosince 1994, Bayer v. Komise, C-195/91 P, Recueil, s. I-5619, body 31 a 32). Kromě toho se od použití právních předpisů upravujících procesní lhůty lze odchýlit pouze za zcela výjimečných okolností náhody nebo vyšší moci v souladu s čl. 45 druhým pododstavcem statutu Soudního dvora Evropské unie, neboť striktní použití těchto pravidel odpovídá požadavku právní jistoty a nutnosti zabránění jakékoli diskriminaci nebo jakémukoli svévolnému zacházení při výkonu spravedlnosti (viz usnesení Soudního dvora ze dne 8. listopadu 2007, Belgie v. Komise, C-242/07 P, Sb. rozh. s. I-9757, bod 16 a judikatura tam citovaná).

61 Pokud se konkrétně jedná o pojem „omluvitelný omyl“, bylo rozhodnuto, že se týká pouze výjimečných okolností, kdy zejména jednání dotyčného orgánu mohlo samo o sobě nebo rozhodující měrou skutečně zmást jednotlivce jednajícího v dobré víře, který vynaložil veškerou řádnou péči požadovanou od běžně informovaného subjektu (usnesení Soudního dvora ze dne 14. ledna 2010, SGAE v. Komise, C-112/09 P, Sb. rozh. s. I-351, bod 20), například pokud se žalobce musí vypořádat se zvláště obtížným výkladem týkajícím se určení příslušného orgánu nebo délky lhůty (usnesení Soudního dvora ze dne 17. května 2002, Německo v. Parlament a Rada, C-406/01, Recueil, s. I-4561, bod 21, a výše uvedené usnesení SGAE v. Komise, bod 24; rozsudek Tribunálu ze dne 6. června 1996, Confindustria a Romoli v. Rada, T-382/94, Recueil, s. II-519, bod 21).

62 Každopádně v projednávané věci na jedné straně ustanovení upravující lhůty pro podání žaloby nepředstavují pro společnost Minmet žádnou výkladovou potíž. Kromě toho se Komise nechovala způsobem, který by mohl vyvolat omyl stran posouzení lhůty. Naopak splnila požadavky jasnosti a právní jistoty tím, že v různých dnech oznámila dvě samostatná rozhodnutí – navíc ve dvou odlišných jazykových verzích, totiž v angličtině společnosti Minmet a v italštině společnosti Fluorsid – dvěma samostatným právnickým osobám. Z toho vyplývá, že Minmet byla plně schopna rozeznat a vědět, že z právního hlediska jde o dvě samostatná rozhodnutí, z nichž každé působí samostatné právní účinky ve vztahu ke každé z žalobkyň.

63 Na druhé straně způsob, jakým Minmet uvádí, že opožděné podání žaloby bylo údajně způsobeno špatným fungováním systémů elektronické komunikace a nepředvídatelným zpožděním systému elektronické pošty při upozornění o nedoručení odeslané pošty, jakož i problémy s fungováním faxu,

je velmi nepodrobný a bez podpůrných důkazů. Z písemných podkladů společnosti Minmet dokonce ani nevyplývá, ve který den se pokusila zaslat žalobu. Taková vágní a nepodložená tvrzení však nemohou stačit k prokázání případu vyšší moci nebo omluvitelného omylu. Proto je třeba tento argument zamítnout jako zjevně neopodstatněný.

64 Vzhledem k předcházejícím úvahám je třeba dospět k závěru, že Minmet nenapadla rozhodnutí, které jí bylo určeno, ve lhůtě pro podání žaloby stanovené v čl. 230 pátém pododstavci ES, takže toto rozhodnutí vůči ní nabylo právní moci a její právo na zpochybnění jeho legality zaniklo.

II – *K věci samé*

A – *Shrnutí žalobních důvodů směřujících ke zrušení*

65 Na podporu své žaloby žalobkyně uvádějí v podstatě tři žalobní důvody.

66 První žalobní důvod vychází především z porušení článku 81 ES. Zaprvé je kartelová dohoda tvrzená Komisí v napadeném rozhodnutí údajně „nemožná“. Zadruhé, i kdyby taková kartelová dohoda existovala, neměla by žádné účinky na trh, neboť dohoda o cenách uzavřená v červenci 2000 nemohla způsobit účinky v průběhu druhé poloviny roku 2000, jak tvrdí Komise v napadeném rozhodnutí. Ceny pro druhé pololetí roku 2000 byly určeny v roce 1999 nebo „přinejmenším“ v průběhu prvních měsíců roku 2000. Zatřetí žalobkyně popírají, že by na schůzce v Miláně byla uzavřena dohoda s cílem omezit hospodářskou soutěž. Údajně se jednalo pouze o výměnu informací mezi soutěžiteli. Žalobkyně se v tomto kontextu dovolávají porušení povinnosti uvést odůvodnění na základě článku 253 ES, pokud jde o prokázání protiprávního jednání, jakož i článku 2 nařízení č. 1/2003.

67 Druhý žalobní důvod vychází z porušení práva na obhajobu, článku 27 nařízení č. 1/2003, článku 81 ES, jakož i „článku 253 [ES] nebo článku 173 ES“. Zaprvé napadené rozhodnutí podle žalobkyň dospělo k závěru o jiném porušení, než bylo porušení vytýkané v oznámení námitek. Komise vycházela ze skutkových okolností, které nebyly uvedeny v oznámení námitek, ohledně nichž se strany řízení nemohly hájit. Zadruhé Komise vložila dokumenty týkající se žádosti společnosti Fluorsid o shovívavost do spisu vedeného ve správním řízení poté, co v oznámení námitek tuto žádost o shovívavost „ignorovala“.

68 Třetí žalobní důvod, uvedený podpůrně, vychází z porušení článku 23 nařízení č. 1/2003, pokud jde o pokutu uloženou žalobkyním. Žalobkyně zpochybňují definici a kvantifikaci hodnoty relevantního trhu v napadeném rozhodnutí. Závažnost protiprávního jednání stanovená Komisí je podle nich neúměrná. Žalobkyně rovněž tvrdí nesprávné uplatnění bodu 18 pokynů z roku 2006.

B – *K prvnímu žalobnímu důvodu, vycházejícímu z porušení článku 81 ES*

1. Úvodní poznámky

69 Žalobkyně v podstatě tvrdí, že na jedné straně je kartelová dohoda konstatovaná Komisí v napadeném rozhodnutí nemožná. Dotyčné podniky podle nich nebyly schopny vnutit cenu fluoridu hlinitého na trhu výrobcům hliníku, jelikož tato cena není určována nabídkou, nýbrž poptávkou. Na druhé straně cílem schůzky v Miláně nebylo definovat „kartelovou cenu“, ale „pochopit, vzhledem k určitým nákladovým funkcím, jaká by měla být cena, která by adresátům dotčeného napadeného rozhodnutí umožnila ‚zůstat na trhu‘ navzdory exponenciálnímu zvýšení výrobních nákladů“. Navíc jsou ceny fluoridu hlinitého sjednávány každý rok pro dodávky v následujícím roce. Proto je rovněž nemožné, aby dohoda o cenách přijatá v červenci 2000 mohla způsobit účinky během druhé poloviny roku 2000. Žalobkyně z toho vyvozují, že i kdyby protiprávní jednání tvrzené Komisí v napadeném rozhodnutí existovalo, nemohlo by způsobit účinky na dotčeném trhu. Konečně, pokud jde o „události v Miláně“,

žalobkyně se domnívají, že Komise získala důkaz o výměně informací mezi soutěžiteli, nikoli však o kartelové dohodě „s omezujícím cílem“. Komise tak podle nich porušila článek 81 ES, povinnost uvést odůvodnění podle článku 253 ES, pokud jde o uvedení důkazů protiprávního jednání, jakož i článek 2 nařízení č. 1/2003.

70 Komise navrhuje zamítnutí projednávaného žalobního důvodu.

71 Úvodem je třeba připomenout ustálenou judikaturu, podle které zaprvé strana nebo orgán, který tvrdí, že došlo k porušení pravidel hospodářské soutěže, musí o tom předložit důkaz prokazující právně dostačujícím způsobem skutečnosti zakládající protiprávní jednání, a zadruhé podnik nebo sdružení podniků dovolávající se důvodu na obranu proti konstatování protiprávního jednání musí předložit důkaz, že jsou splněny podmínky uplatnění tohoto důvodu na obranu, takže zmíněný orgán bude muset uplatnit jiný důkaz (rozsudky Soudního dvora ze dne 17. prosince 1998, Baustahlgewebe v. Komise, C-185/95 P, Recueil, s. I-8417, bod 58, ze dne 7. ledna 2004, Aalborg Portland a další v. Komise, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P a C-219/00 P, Recueil, s. I-123, bod 78, a rozsudek Tribunálu ze dne 16. listopadu 2006, Peróxidos Orgánicos v. Komise, T-120/04, Sb. rozh. s. II-4441, bod 50).

72 Pokud jde o provedení důkazu o protiprávním jednání porušujícím čl. 81 odst. 1 ES, je rovněž třeba připomenout, že Komise je za účelem odůvodnění pevného přesvědčení, že bylo spácháno údajné protiprávní jednání, povinna předložit dostatečně přesné a shodující se důkazy (v tomto smyslu viz rozsudek Soudního dvora ze dne 28. března 1984, Compagnie royale asturienne des mines a Rheinzink v. Komise, 29/83 a 30/83, Recueil, s 1679, bod 20). Má-li soudce pochybnosti, musí být tato skutečnost ku prospěchu podniku, jemuž je určeno rozhodnutí konstatující protiprávní jednání. Soudce tedy nemůže učinit závěr, že Komise právně dostačujícím způsobem prokázala dotčené protiprávní jednání, jestliže má o této otázce stále ještě pochybnosti, zejména v rámci žaloby směřující ke zrušení rozhodnutí, jímž se ukládá pokuta (viz rozsudek Tribunálu ze dne 25. října 2005, Groupe Danone v. Komise, T-38/02, Sb. rozh. s. II-4407, bod 215).

73 Z ustálené judikatury rovněž vyplývá, že každý z důkazů předložených Komisí nemusí nezbytně těmto kritériím odpovídat se zřetelem ke každému prvku protiprávního jednání. Stačí, když soubor nepřímých důkazů, jehož se orgán dovolává, tomuto požadavku odpovídá jako celek (viz rozsudek Tribunálu ze dne 8. července 2004, JFE Engineering a další v. Komise, T-67/00, T-68/00, T-71/00 a T-78/00, Sb. rozh. s. II-2501, bod 180 a tam citovaná judikatura).

74 Mimoto je běžné, že se činnosti, jichž se týkají protisoutěžní dohody a praktiky, odehrávají tajně, schůzky se konají tajně a související dokumentace je omezena na minimum. Z toho vyplývá, že i když Komise objeví písemnosti výslovně prokazující protiprávní kontakty mezi subjekty, jako jsou zápisy ze setkání, jsou tyto obvykle útržkovité a rozptýlené, takže se často ukazuje jako nezbytné rekonstruovat některé podrobnosti dedukcí. Proto ve většině případů musí být protisoutěžní praktika nebo dohoda odvozena z určitého počtu shodujících se skutečností a nepřímých důkazů, které v případě, že neexistuje jiné logické vysvětlení, mohou celkově představovat důkaz porušení pravidel hospodářské soutěže (rozsudky Soudního dvora Aalborg Portland a další v. Komise, bod 71 výše, body 55 až 57, a ze dne 25. ledna 2007, Sumitomo Metal Industries a Nippon Steel v. Komise, C-403/04 P a C-405/04 P, Sb. rozh. s. I-729, bod 51).

75 Pojmy „dohoda“, a „jednání ve vzájemné shodě“ ve smyslu čl. 81 odst. 1 ES zahrnují formy koluzí, které mají stejnou povahu a odlišují se pouze intenzitou a formami, ve kterých se projevují (rozsudek Soudního dvora ze dne 8. července 1999, Komise v. Anic Partecipazioni, C-49/92 P, Recueil, s. I-4125, body 131 a 132, a rozsudek Tribunálu ze dne 20. března 2002, HFB a další v. Komise, T-9/99, Recueil, s. II-1487, bod 190). Kromě toho v rámci komplexního protiprávního jednání nelze požadovat, aby Komise přesně kvalifikovala protiprávní jednání jako dohodu či jednání ve vzájemné shodě, neboť na obě tyto formy protiprávního jednání se v každém případě vztahuje článek 81 ES (v tomto smyslu viz výše uvedený rozsudek Komise v. Anic Partecipazioni, body 111 až 114, a rozsudek Tribunálu ze dne

20. dubna 1999, Limburgse Vinyl Maatschappij a další v. Komise, T-305/94 až T-307/94, T-313/94 až T-316/94, T-318/94, T-325/94, T-328/94, T-329/94 a T-335/94, Recueil, s. II-931, bod 696). Proto tak jako v projednávané věci je dvojí kvalifikaci protiprávního jednání jako dohody „a/nebo“ jednání ve vzájemné shodě třeba chápat jako komplexní celek, jenž zahrnuje skutkové okolnosti, z nichž některé byly kvalifikovány jako dohoda a jiné jako jednání ve vzájemné shodě ve smyslu čl. 81 odst. 1 ES, který pro tento typ komplexního protiprávního jednání nestanoví zvláštní kvalifikaci (rozsudek Tribunálu ze dne 17. prosince 1991, Hercules Chemicals v. Komise, T-7/89, Recueil, s. II-1711, bod 264, a výše uvedený rozsudek Tribunálu HFB a další v. Komise, bod 187).

2. Připomenutí obsahu napadeného rozhodnutí

76 Je třeba připomenout, že Komise v napadeném rozhodnutí pro konstatování existence porušení článku 81 ES vycházela z následujících dokumentů: zápis ze schůzky v Miláně (body 77 a 81 až 88 odůvodnění napadeného rozhodnutí), poznámky učiněné panem O. z divize „Noralf“ společnosti Boliden během této schůzky (bod 89 odůvodnění napadeného rozhodnutí), prohlášení pana O. týkající se uvedeného zápisu (bod 90 odůvodnění napadeného rozhodnutí), poznámky pana O. ze dne 25. října 2000 týkající se telefonického rozhovoru mezi divizí „Noralf“ společnosti Boliden a IQM (bod 94 odůvodnění napadeného rozhodnutí), jakož i poznámky pana C. ze společnosti Minmet ze dne 8. a 9. listopadu 2000 (body 95 a 96 odůvodnění napadeného rozhodnutí). Komise z těchto dokumentů vyvodila, že dne 12. června došlo mezi zástupcem společnosti Fluorsid panem R., zástupcem společnosti ICF panem G. a zástupcem společnosti IQM panem A. ke schůzce v Miláně, které se zástupce divize „Noralf“ společnosti Boliden pan O., zúčastnil telefonicky. Zápis ze schůzky v Miláně byl vyhotoven panem R. ze společnosti Fluorsid. Podle Komise měla tato schůzka protisoutěžní obsah a cíl (body 115 až 122 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

77 Technické výrazy a zkratky použité ve výše uvedených dokumentech odpovídají těmto definicím:

— „US$/T nebo US$/MT“, což znamená, že ceny jsou uváděny v amerických dolarech (USD) za tunu nebo metrickou tunu;

— „incoterms“, což znamená „international commercial terms“ (mezinárodní obchodní podmínky);

— „fca“ (free carrier), což znamená „vyplaceně dopravci“;

— „fob“ (free on board), což znamená „vyplaceně na palubu lodi“;

— „cfr“ (cost and freight), což znamená „náklady a náklad“;

— „C&F filo“ (cost and freight et free in liner out), což znamená „náklady a vyplaceně nakládka a vykládka za podmínek pravidelných linek“;

— „LME“ (London Metal Exchange), [česky „Londýnská burza kovů”] je místem kótování kovů. Kurs LME určuje cenu hliníku. V dokumentech, na něž je odkazováno, tato zkratka označuje cenu hliníku;

— „AlF_3“ je zkratkou pro fluorid hlinitý. Kromě toho je třeba uvést, že cenu fluoridu hlinitého lze vypočítat jako procentní podíl z kursu LME. Podle údajů účastníků řízení se cena AlF_3 běžně nachází mezi 45 a 55 % LME, což představuje částku 650 až 900 USD.

78 Rovněž je třeba poznamenat, že dokumenty, o něž se Komise opírá v napadeném rozhodnutí, byly předloženy buď společností Boliden, nebo jinými členy kartelové dohody, zejména společností Fluorsid. Žalobkyně nezpochybnily ani autentičnost, ani věrohodnost, ani průkaznost uvedených

dokumentů a nic ve spise nevede k závěru, že je třeba pochybovat o jejich průkazní hodnotě. Žalobkyně totiž nezpochybňují samotný obsah těchto důkazů, nýbrž se omezují na zpochybnění závěrů, které z nich Komise vyvodila k prokázání existence kartelové dohody.

3. K důkazu protiprávního jednání

79 V napadeném rozhodnutí se Komise domnívala, že účastníci schůzky v Miláně uzavřeli dohodu o zvýšení prodejních cen fluoridu hlinitého o 20 %. Podle ní rovněž stanovili obecnou cenovou úroveň v několika světových oblastech, včetně Evropy, a v některých případech si rozdělili trhy a vyměnili obchodně citlivé informace. Proto je třeba posoudit důkazy, ze kterých Komise v napadeném rozhodnutí vycházela na podporu svých závěrů.

80 Nejprve zápis ze schůzky v Miláně poukazuje na 20 % zvýšení nákladů od června 1999 do června 2000, což údajně způsobilo nutnost zvýšit v roce 2001 ceny fluoridu hlinitého o 20 %. V tomto ohledu se dále uvádí toto:

„[J]elikož prodejní cena [fluoridu hlinitého] pro rok 2000 byla stanovena na konci prvního pololetí roku 1999 a naše náklady v polovině roku 2000 jsou o 20 % vyšší než v roce 1999, je třeba, aby naše ceny [fluoridu hlinitého] v roce 2001 byly o 20 % vyšší než v roce 2000. Tito tři účastníci [Fluorsid, ICF a IQM] se dohodli, že tento nárůst je z hlediska výrobce přiměřený. Je však třeba vyhodnotit, zda nabídka/poptávka na trhu umožňují takový nárůst.“ (bod 81 odůvodnění napadeného rozhodnutí)

81 Ze zápisu ze schůzky v Miláně proto jasně vyplývá, že se zástupci zúčastnění na této schůzce, včetně zástupce společnosti Fluorsid, dohodli na 20 % zvýšení svých prodejních cen fluoridu hlinitého v roce 2001.

82 Kromě toho pokud jde o evropský trh, zápis ze schůzky v Miláně poukazuje na dohodu mezi těmito zástupci pro rok 2001 o ceně 775 USD „fca“, tedy 800 USD „fob“, za tunu fluoridu hlinitého:

„Pro rok 2001 si [ICF] přeje zvýšit cenu na USD 800/t fca Mordijk [a] USD 775/t fob Gabes. Výrobní evropská cena [je tedy] 775/800 USD/t fca/fob [na] evropského výrobce.“ (bod 85 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

83 Ze všech těchto dokumentů vyplývá, že tato cena představuje minimální prodejní cenu, přičemž účastníci kartelové dohody neměli na přidělených trzích jít s nabídkou pod tuto cenu.

84 Tyto závěry potvrzují poznámky pana O. z divize „Noralf“ společnosti Boliden zapsané na schůzce v Miláně, které se zúčastnil telefonicky, jakož i jeho ústní prohlášení učiněná před Komisí (body 77, 89 a 90 odůvodnění napadeného rozhodnutí). Z těchto poznámek a prohlášení tak vyplývá, že účastníci této schůzky uvedli svou potřebu 20 % zvýšení cen a poté, co vytvořili nákladovou tabulku, se dohodli, že se ceny pro rok 2001 musí zvýšit o 20 % a být stanoveny na 800 USD za tunu, teda na 50 % ceny „LME“.

85 Kromě toho některé dokumenty z období po schůzce v Miláně ukazují, že účastníci této schůzky dodržovali znění této dohody, zachovali v tomto ohledu dvoustranné kontakty a vyměňovali si citlivé obchodní údaje, zejména za účelem vzájemné kontroly svých jednotlivých cenových politik. Proto poznámka pana T. z divize „Noralf“ společnosti Boliden adresovaná panu O., rovněž z divize „Noralf“ společnosti Boliden, která se týkala telefonické konverzace ze dne 25. října 2000 mezi panem T. a panem A. z IQM, uvádí, že si posledně uvedení vyměnili informace o svých cenových nabídkách konkrétnímu zákazníkovi v Austrálii. Tyto cenové nabídky odpovídaly minimální ceně 800 USD za tunu dohodnuté na schůzce v Miláně. Z toho vyplývá, že IQM tomuto zákazníku nabídla cenovou

úroveň „850 – 875 – 900“ USD za tunu pro 6 000 tun ročně, zatímco divize „Noralf“ společnosti Boliden sdělila, že nabídla cenu přibližně 800 USD za tunu, ale ještě s tímto australským zákazníkem neuzavřela smlouvu (bod 94 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

86 Z poznámky pana C. ze společnosti Minmet týkající se telefonického rozhovoru ze dne 8. listopadu 2000 s panem G. ze společnosti ICF rovněž vyplývá, že si ICF stěžovala na „málo zvýšené“ ceny nabízené společností Minmet v rámci veřejných zakázek v Egyptě – činící „725 USD fob/745 USD cfr“ – a ptala se, jak Minmet zamýšlí zvýšit cenu uplatňovanou ve Venezuele ve výši 875 USD za tunu vzhledem k tomu, že Venezuelané mají přístup k veřejným zakázkám v Egyptě. Podle téže poznámky ICF potvrdila, že ceny nabízené brazilskému zákazníkovi překročily 800 USD za tunu (bod 95 napadeného rozhodnutí).

87 Kromě toho podle jiného zápisu ze dne 9. listopadu 2000 vyhotoveného společností Minmet a zaslaného společnosti Fluorsid, týkajícího se schůzky, ke které došlo mezi panem C. a panem K. ze společnosti Minmet a panem G. a panem T. ze společnosti ICF, posledně uvedená společnost informovala společnost Minmet o skutečnosti, že uzavřela zakázku ve výši 845 USD s brazilským zákazníkem, a potvrdila, že na venezuelském trhu nenabídne více než 6 000 metrických tun. Minmet trvala na tom, aby ceny ve Venezuele přesáhly 800 USD „cfr“ (bod 96 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

88 Z dokumentů týkajících se kontaktů ze dne 25. října, 8. a 9. listopadu 2000 tak vyplývá, že dotyčné podniky uskutečňovaly vzájemnou kontrolu úrovní cen. Komise dále správně uvedla v napadeném rozhodnutí, že ceny odpovídaly výsledkům jednání vedeným na schůzce v Miláně. V tomto ohledu je rovněž třeba uvést, že dokumenty ze dne 25. října, 8. a 9. listopadu 2000 hovoří o kontaktech v období po schůzce v Miláně mezi jejími účastníky, zvláště mezi žalobkyněmi a společností ICF, které zjevně souvisely s dohodou o cenách dohodnutých na této schůzce, protože odkazují na klíčové prvky této dohody.

89 Tato dohoda o cenách se zaprvé týkala evropských trhů. V tomto ohledu zápis ze schůzky v Miláně uvádí zejména prognózy množství produkce a tržeb fluoridu hlinitého na rok 2001 pro Itálii, Rumunsko, Španělsko, Skandinávii, Německo, Benelux a Spojené království (bod 85 odůvodnění napadeného rozhodnutí). V tomto kontextu ICF uvedla, že si přeje zvýšit cenu na 800 USD za tunu v roce 2001 „fca Mordijk“ a na 775 USD za tunu „fob Gabes“, s tím výsledkem, že by cena evropského výrobce byla 775/800 USD za tunu „fca/fob“ (viz bod 82 výše).

90 Zadruhé Komise prokázala, že se tato dohoda rovněž uplatňovala v různých oblastech světa. Proto byla podle zápisu ze schůzky v Miláně, pokud jde o Austrálii, „zamýšlená cena“ pro rok 2001 za tunu „fob Europe“ 800 USD, tedy „50 % LME fob“, zatímco evropská cena mohla být vyšší než čínská cena a měla činit 875 USD za tunu (bod 86 odůvodnění napadeného rozhodnutí). Pokud jde o Jižní Ameriku, v zápise jsou uvedeny ceny pro rok 2000 a minimální ceny pro rok 2001. Pro Venezuelu je pro rok 2001 uvedena cena 850 USD za tunu „C&F filo“ a jako absolutně minimální cena 890 USD za metrickou tunu. Pokud jde o Brazílii, všichni výrobci se shodli na tom, že cena musí být stanovena na přibližně „50 % LME fob“ a 875 USD za tonu „cfr“ (bod 87 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

91 V ústních prohlášeních učiněných před Komisí dne 23. a 31. srpna 2006 dále pan O. z divize „Noralf“ společnosti Boliden potvrdil, že se účastníci schůzky v Miláně dohodli na zákaznících každého z nich, jakož i na cenové úrovni, která měla být zachována v Evropě i mimo Evropu. Cílem schůzky v Miláně rovněž bylo dosáhnout společného vysvětlení způsobu, jakým se mají nové ceny zavádět. Účastníci schůzky v Miláně si rozdělili množství, která mohou nabízet různým zákazníkům. Existovala implicitní dohoda o respektování jednotlivých zákazníků každého z účastníků a dodávek uskutečňovaných každému z nich (viz bod 90 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

92 Stejně tak z poznámky o telefonátu ze dne 25. října 2000 vyplývá, že pan A. ze společnosti IQM chtěl „zůstat v kontaktu“ s panem T. z divize „Noralf“ společnosti Boliden, pokud jde zejména o úroveň cen fluoridu hlinitého v Austrálii, připomínaje cenu 800 USD, která byla dohodnuta na schůzce v Miláně (bod 94 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

93 Konečně ze zápisu ze schůzky v Miláně rovněž vyplývá, že následně si účastníci schůzky v Miláně, totiž Fluorsid, ICF a IQM, vyměnili informace o výrobě a objemech tržeb v roce 2000, jakož i o prognózách na rok 2001 týkajících se různých zemí světa s uvedením přesných množství, jakož i informace podle výrobců a zákazníků. Pokud jde o „individuální trhy“ uvádí zápis toto (bod 84 odůvodnění napadeného rozhodnutí):

„Zkoumali jsme každý trh s cílem stanovit obecnou cenovou úroveň a v některých případech rozdělení trhu. Nicméně jsme se dohodli, že bez ohledu na to, komu bude prodej přidělen, je třeba dosáhnout vyšší cenové úrovně. Proto je třeba odrazovat od jakýchkoli výrazných slev.“

94 Z toho vyplývá, že si účastníci schůzky v Miláně vyměňovali citlivé obchodní informace, včetně informací týkajících se jejich objemů výroby, množství, která prodali nebo zamýšlejí prodat, zákazníků jak v Evropě, tak ve světě, určení cen, jakož i rozdělení trhů mezi sebou, aby se dohodli na těchto soutěžních parametrech.

95 Ze všech těchto důkazů, jejichž obsah jako takový žalobkyně nezpochybňují, tedy vyplývá, že Komise právně dostačujícím způsobem prokázala existenci dohody o stanovení cen ve smyslu článku 81 ES a článku 53 Dohody o EHP, která byla uzavřena na schůzce v Miláně.

96 Proto Komise v napadeném rozhodnutí prokázala protisoutěžní cíl schůzky v Miláně a existenci dohody porušující čl. 81 odst. 1 ES, aniž bylo třeba prokázat, že tato dohoda způsobila účinky (rozsudek Komise v.Anic Partecipazioni, bod 75 výše, bod 123, a rozsudek JFE Engineering a další v. Komise, bod 73 výše, bod 181). V tomto ohledu je třeba připomenout, že protisoutěžní cíl a výsledek dohody nejsou kumulativními, ale alternativními podmínkami pro posouzení, zda taková dohoda spadá pod zákaz uvedený v čl. 81 odst. 1 ES. Jak bylo konstatováno ustálenou judikaturou, alternativní povaha této podmínky vyznačená spojkou „nebo“ vede k nutnosti nejdříve uvážit samotný cíl dohody s ohledem na hospodářský kontext, ve kterém má být uplatňována. Proto není nezbytné zkoumat účinky dohody, jestliže je prokázán její protisoutěžní cíl (v tomto smyslu viz rozsudky Soudního dvora ze dne 6. října 2009, GlaxoSmithKline Services a další v. Komise a další, C-501/06 P, C-513/06 P, C-515/06 P a C-519/06 P, Sb. rozh. s. I-9291, bod 55, a ze dne 4. října 2011, Football Association Premier League a další, C-403/08 a C-429/08, Sb. rozh. s. I-9083, bod 135). Z toho vyplývá, že argument žalobkyň, podle kterého by provedení takové dohody bylo „nemožné“ musí být odmítnut.

97 Za těchto podmínek není třeba zkoumat, zda jsou v projednávané věci rovněž splněna kritéria judikatury, kterými se řídí pojem jednání ve vzájemné shodě (viz judikatura citovaná v bodě 75 výše). Jelikož totiž základní kritérium „dohody“ nezbytné pro uplatnění zákazu podle článku 81 ES bylo v projednávané věci splněno, šlo by pouze o alternativní kvalifikaci téže kartelové dohody, která by neměla vliv na zbytek analýzy.

98 Ze všech předcházejících úvah tedy vyplývá, že výhrada vycházející z porušení článku 81 ES musí být zamítnuta jako neopodstatněná.

99 Pokud jde o výhradu vycházející z údajného „porušení povinnosti uvést odůvodnění týkající se důkazu protiprávního jednání“, je třeba poznamenat, že žalobkyně uvedly nedostatek odůvodnění pouze v názvu tohoto žalobního důvodu, aniž uvedly argumenty na podporu svého tvrzení. Jelikož tato výhrada nebyla nijak podrobněji popsána ani podložena, je nutné ji považovat za shodnou s projednávaným meritorním žalobním důvodem a za směřující proti odůvodnění napadeného

rozhodnutí (rozsudek Soudního dvora ze dne 2. dubna 1998, Komise v. Sytraval a Brink's France, C-367/95 P, Recueil, s. I-1719, body 65 až 68). Tato výhrada tudíž splývá s výhradou založenou na porušení článku 81 ES, a tedy nevyžaduje další samostatné zkoumání.

100 I za předpokladu, že by žalobkyně skutečně vznesly výhradu nedostatku odůvodnění nebo že by bylo třeba tento žalobní důvod uplatnit i bez návrhu, je třeba připomenout, že z odůvodnění vyžadovaného článkem 253 ES musí jasně a jednoznačně vyplývat úvahy orgánu, jenž akt vydal, tak aby zúčastněné osoby mohly hájit svá práva a soud Unie mohl vykonávat svůj přezkum (rozsudky Soudního dvora ze dne 18. září 2003, Volkswagen v. Komise, C-338/00 P, Recueil, s. I-9189, bod 124, a ze dne 10. července 2008, Bertelsmann a Sony Corporation of America v. Impala, C-413/06 P, Sb. rozh. s. I-4951, body 166 a 178). Ačkoli podle článku 253 ES Komise musí uvést skutkové a právní okolnosti, na kterých závisí odůvodnění rozhodnutí, a právní úvahy, které ji vedly k jeho přijetí, toto ustanovení od ní nevyžaduje, aby se vypořádala se všemi skutkovými a právními otázkami projednávanými v průběhu správního řízení (rozsudky Soudního dvora ze dne 17. ledna 1984, VBVB a VBBB v. Komise, 43/82 a 63/82, Recueil, s. 19, bod 22, ze dne 11. července 1989, Belasco a další v. Komise, 246/86, Recueil, s. 2117, bod 55, a výše uvedený rozsudek Volkswagen v. Komise, bod 127; rozsudek Tribunálu ze dne 5. října 2011, Romana Tabacchi v. Komise, T-11/06, Sb. rozh. s. II-6681, bod 233). Požadavek odůvodnění musí být posuzován v závislosti na okolnostech projednávaného případu, zejména v závislosti na obsahu aktu, povaze dovolávaných důvodů a zájmu, který mohou mít osoby, jimž je akt určen, nebo jiné osoby, kterých se akt bezprostředně a osobně dotýká, na získání vysvětlení (viz rozsudek Soudního dvora ze dne 2. prosince 2009, Komise v. Irsko a další, C-89/08 P, Sb. rozh. s. I-11245, bod 77 a tam citovaná judikatura).

101 V projednávané věci však Komise v napadeném rozhodnutí podrobně uvedla skutkové a právní okolnosti, jakož i veškeré úvahy, které ji vedly k přijetí tohoto rozhodnutí. Ostatně odůvodnění uvedeného rozhodnutí bylo dostatečné k tomu, aby umožnilo žalobkyním seznámit se s jejími důvody, tak aby mohly hájit svá práva a Tribunál mohl vykonat svůj přezkum. Napadené rozhodnutí proto není stiženo nedostatečným odůvodněním, pokud jde o prokázání porušení článku 81 ES a tato výhrada musí být každopádně zamítnuta.

102 V důsledku toho je tento žalobní důvod třeba zamítnout v plném rozsahu.

C – *K druhému žalobnímu důvodu, vycházejícímu z porušení práva na obhajobu*

1. Úvodní poznámky

103 Žalobkyně tvrdí, že Komise porušila jejich právo na obhajobu a články 2 a 27 nařízení č. 1/2003. Napadené rozhodnutí se podle nich týká protiprávního jednání odlišného od protiprávního jednání uvedeného v oznámení námitek v průběhu správního řízení. Komise pokračovala v šetření a získala další dokumenty po oznámení námitek. Žalobkyně vzhledem k nim nemohly vykonat své právo na obhajobu. Na jedné straně napadené rozhodnutí uvádí protiprávní jednání a skutečnosti neuvedené v oznámení námitek, zejména dokumenty týkající se dvoustranných kontaktů ze dne 8. a 9. listopadu 2000. Na druhé straně oznámení námitek hovoří o „trvajícím protiprávním jednání" a napadené rozhodnutí o „protiprávním jednání v délce šest měsíců". Fluorsid rovněž zpochybňuje neuvedení její žádosti o snížení výše pokuty předložené Komisi v oznámení námitek a tvrdí nedostatek odůvodnění zamítnutí této žádosti v oznámení námitek.

104 Komise popírá tvrzení žalobkyň. Dokumenty týkající se kontaktů po schůzce v Miláně jsou údajně obsaženy ve správním spise Komise. Nedošlo k žádnému rozšíření námitek předložených Komisí proti členům kartelové dohody. Skutkové okolnosti konstatované Komisí a vytýkané účastníkům kartelové dohody jim byly známy. Konečné rozhodnutí Komise, tedy napadené rozhodnutí, nemusí být stejné

jako oznámení námitek. Komise uvádí, že nepovažovala za nezbytné vydat dodatečné oznámení námitek týkající se důkazů, které nebyly uvedeny v oznámení námitek. Tyto dokumenty nezpochybnily již uplatněné důkazy a nevedly k formulaci odlišných závěrů.

105 Pokud jde dále o údajné porušení práva společnosti Fluorsid na obhajobu v souvislosti s její žádostí o snížení výše pokuty, Komise se domnívala, že žádost společnosti Fluorsid o snížení výše pokuty nebyla odůvodněná, jelikož důkazy předložené společností Fluorsid neměly významnou přidanou hodnotu a dne 13. července 2007 o tom společnost Fluorsid informovala. Komise podle žalobkyň měla povinnost zaujmout stanovisko k této žádosti až v napadeném rozhodnutí, což učinila. Fluorsid tedy mohla vykonat své právo na obhajobu během správního řízení, s vědomím, že její žádost o snížení výše pokuty byla zamítnuta.

106 Je třeba připomenout, že dodržení práva na obhajobu při vedení správních řízení v oblasti politiky hospodářské soutěže představuje obecnou zásadu práva Unie, jejíž dodržování zajišťují soudy Unie (viz rozsudek Soudního dvora ze dne 3. září 2009, Prym a Prym Consumer v. Komise, C-534/07 P, Sb. rozh. s. I-7415, bod 26 a tam citovaná judikatura).

107 Jak bylo uznáno ustálenou judikaturou dodržování práva na obhajobu vyžaduje, aby bylo dotyčnému podniku v průběhu správního řízení umožněno užitečně vyjádřit své stanovisko k reálnosti a relevanci tvrzených skutečností, jakož i k dokumentům použitým Komisí na podporu jejího tvrzení, že došlo k protiprávnímu jednání porušujícímu Smlouvu (viz rozsudky Soudního dvora ze dne 7. června 1983, Musique Diffusion française a další v. Komise, 100/80 až 103/80, Recueil, s. 1825, bod 10, ze dne 6. dubna 1995, BPB Industries a British Gypsum v. Komise, C 310/93 P, Recueil, s. I 865, bod 21, a ze dne 9. července 2009, Archer Daniels Midland v. Komise, C-511/06 P, Sb. rozh. s. I-5843, bod 88 a tam citovaná judikatura).

108 Článek 27 odst. 1 nařízení č. 1/2003 tuto zásadu odráží, neboť stanoví, že oznámení námitek zaslané účastníkům řízení musí jasným způsobem uvádět veškeré podstatné skutečnosti, o které se Komise v této fázi řízení opírá (v tomto smyslu viz rozsudek Aalborg Portland a další v. Komise, bod 71 výše, bod 67), aby bylo dotčeným osobám umožněno skutečně zjistit, jaké chování jim Komise vytýká a jaké důkazy má Komise k dispozici (v tomto smyslu viz rozsudek Soudního dvora ze dne 15. října 2002, Limburgse Vinyl Maatschappij a další v. Komise, C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P až C-252/99 P a C-254/99 P, Recueil, s. I-8375, body 315 a 316, a rozsudek Aalborg Portland a další v. Komise, bod 71 výše, body 66 a 67) a aby se mohly účinně obhajovat před tím, než Komise přijme konečné rozhodnutí (v tomto smyslu viz rozsudek Archer Daniels Midland v. Komise, bod 107 výše, body 85 a 86). Tento požadavek je dodržen, když uvedené rozhodnutí dotčeným osobám nepřičítá protiprávní jednání, která nebyla uvedena v oznámení námitek, a obsahuje pouze skutkové okolnosti, ke kterým se dotčené osoby měly příležitost vyjádřit (v tomto smyslu viz rozsudek Tribunálu ze dne 19. března 2003, CMA CGM a další v. Komise, T-213/00, Recueil, s. II-913, bod 109 a citovaná judikatura).

109 Hlavní důkazy, ze kterých Komise vychází v oznámení námitek, nicméně mohou být popsány stručně a konečné rozhodnutí nemusí být nutně kopií oznámení námitek (rozsudek Musique Diffusion française a další v. Komise, bod 107 výše, bod 14), neboť oznámení námitek je přípravný dokument a v něm obsažené skutkové a právní posouzení má toliko předběžný charakter (v tomto smyslu viz rozsudek Soudního dvora ze dne 17. listopadu 1987, British American Tobacco a Reynolds Industries v. Komise, 142/84 a 156/84, Recueil, s. 4487, bod 70). Oznámení námitek tedy lze doplnit, a to ve světle odpovědí stran řízení, jejichž argumenty svědčí o tom, že tyto strany skutečně mohly vykonat své právo na obhajobu. Komise rovněž může s ohledem na správní řízení opravit nebo doplnit skutkové nebo právní argumenty na podporu námitek, které uvedla (v tomto smyslu viz rozsudky Tribunálu ze dne 28. února 2002, Compagnie générale maritime a další v. Komise, T-86/95, Recueil, s. II-1011, bod 448, a ze dne 22. října 2002, Schneider Electric v. Komise, T-310/01, Recueil, s. II-4071, bod 438). Než tedy Komise přijme konečné rozhodnutí, může s ohledem zejména na písemné nebo ústní připomínky stran buď upustit od některých či všech námitek původně

uplatněných vůči uvedeným stranám, a změnit tak stanovisko v jejich prospěch, anebo může naopak doplnit nové námitky za předpokladu, že dotčeným podnikům umožní se k nim vyjádřit (viz rozsudek Tribunálu ze dne 30. září 2003, Atlantic Container Line a další v. Komise, T-191/98, T-212/98 až T-214/98, Recueil, s. II-3275, bod 115 a tam citovaná judikatura).

110 Jak bylo dále uznáno judikaturou, k porušení práva na obhajobu dochází, existuje-li možnost, že z důvodu pochybení Komise by jí vedené správní řízení mohlo mít odlišný výsledek. Žalující podnik prokáže, že k takovému porušení došlo, dokáže-li dostačujícím způsobem, nikoli že by rozhodnutí Komise mělo odlišný obsah, nýbrž že by svou obhajobu mohl zajistit lépe, kdyby k procesnímu pochybení nedošlo, například tím, že by na svou obhajobu mohl uplatnit dokumenty, k nimž mu byl ve správním řízení odepřen přístup (v tomto smyslu viz rozsudky Soudního dvora ze dne 2. října 2003, Thyssen Stahl v. Komise, C-194/99 P, Recueil, s. I-10821, bod 31 a tam citovaná judikatura, a ze dne 1. července 2010, Knauf Gips v. Komise, C-407/08 P, Sb. rozh. s. I-6375, bod 28; viz rovněž obdobně rozsudek Soudního dvora ze dne 1. října 2009, Foshan Shunde Yongjian Housewares & Hardware v. Rada, C-141/08 P, Sb. rozh. s. I-9147, bod 94).

111 Pokud jde konkrétně o právo na přístup ke spisu, ustálená judikatura uznala v souvislosti s případem, v kterém byl odepřen přístup k určitému dokumentu, že stačí, aby podnik prokázal, že mohl využít tento dokument na svou obhajobu (viz rozsudek Soudního dvora ze dne 25. října 2011, Solvay v. Komise, C-109/10 P, Sb. rozh. s. 10329, bod 57, a tam citovaná judikatura, a stanovisko generální advokátky Kokott předneseného ve věci, ve které byl vydán tento rozsudek, Sb. rozh. s. I-10329, bod 171, a tam citovaná judikatura; rozsudky Aalborg Portland a další v. Komise, bod 71 výše, body 74 a 75; Knauf Gips v. Komise, bod 110 výše, bod 23, a ze dne 15. října 2002, Limburgse Vinyl Maatschappij a další v. Komise, bod 108 výše, body 318 a 324). Není povinností tohoto podniku, aby prokázal, že toto nezpřístupnění ovlivnilo k jeho újmě průběh řízení a obsah rozhodnutí Komise, nýbrž pouze to, že průběh řízení a obsah rozhodnutí Komise ovlivnit mohlo (v tomto smyslu viz výše uvedené stanovisko přednesené generální advokátkou Kokott ve věci, ve které byl vydán rozsudek ze dne 25. října 2011, Solvay v. Komise, body 179 a 181, a rozsudky Soudního dvora ze dne 8. července 1999, Hercules Chemicals v. Komise, C-51/92 P, Recueil, s. I-4235, bod 81, ze dne 2. října 2003, Corus UK v. Komise, C-199/99 P, Recueil, s. I-11177, bod 128, ze dne 15. října 2002, Limburgse Vinyl Maatschappij a další v. Komise, bod 108 výše, bod 318, a Aalborg Portland a další v. Komise, bod 71 výše, bod 74). V případě nezpřístupnění dokumentů nemusí dotyčný podnik prokázat, že by správní řízení v případě zpřístupnění sporných dokumentů vedlo k jinému výsledku, nýbrž stačí, že prokáže možnost, byť malou, že dokumenty nezpřístupněné ve správním řízení mohou být pro jeho obhajobu užitečné (viz výše uvedené stanovisko generální advokátky Kokott přednesené ve věci, ve které byl vydán rozsudek ze dne 25. října 2011, Solvay v. Komise, bod 181, a tam citovaná judikatura, a rozsudek Aalborg Portland a další v. Komise, bod 71 výše, bod 131).

2. K údajnému porušení práva na obhajobu souvisejícího s dokumenty týkajícími se kontaktů po schůzce v Miláně

112 V projednávané věci žalobkyně v podstatě tvrdí, že Komise založila napadené rozhodnutí na listinných důkazech, které nebyly uvedeny v oznámení námitek, zejména na dokumentech týkajících se kontaktů ze dne 8. a 9. listopadu 2000, což je údajně porušením jejich práva na obhajobu.

113 V tomto ohledu z bodů 20 až 22, 76, 86 až 88 výše (viz rovněž bod 239 odůvodnění napadeného rozhodnutí) vyplývá, že Komise skutečně v napadeném rozhodnutí vycházela z těchto dokumentů k prokázání existence kartelové dohody, jakož i jejího provedení, s cílem vyvodit z toho důsledky v rámci posouzení závažnosti protiprávního jednání a stanovení výše pokuty, kterou je třeba uložit žalobkyním.

114 V první řadě je proto třeba porovnat obsah oznámení námitek s obsahem napadeného rozhodnutí.

115 V oznámení námitek se Komise domnívala, že ke kontaktům mezi členy kartelové dohody docházelo od roku 1997 (odstavec 76 a následující), a uvedla schůzku v Řecku dne 29. července 1999 (odstavec 85 a následující), jakož i „následné kontakty“ (odstavec 92 a následující) a schůzku v Miláně (bod 103 a následující). Oznámení námitek uvádí ve svém popise skutečností týkajících se provádění kartelové dohody kontakty mezi členy kartelové dohody, včetně kontaktů po schůzce v Miláně. Komise se domnívala, že „v [návaznosti] na schůzku v Miláně společnosti, které se podílely na kartelové dohodě, ke které dospěly, pokračovaly ve výměně informací týkajících se trhu s fluoridem hlinitým prostřednictvím dvoustranných kontaktů“ (odstavec 117). V tomto ohledu výslovně uvádí kontakty ze dne 25. října 2000, kontakty v průběhu roku 2001, konferenci od 17. do 21. února 2002, další konferenci v San Diegu, Kalifornie (Spojené státy) dne 6. března 2003, jakož i kontakty v lednu 2004 a 21. ledna 2005 (odstavce 118 až 123). Kromě toho Komise uvedla, že kartelová dohoda byla prováděna, a zohlednila to ve svém posouzení závažnosti protiprávního jednání (odstavec 227).

116 Pokud jde o dobu trvání protiprávního jednání, Komise se v oznámení námitek domnívala, že protiprávní jednání začalo dne 30. června 1997, kdy došlo ke schůzce v Sousse (Tunisko), zintenzivnilo se od schůzky v Řecku dne 29. července 1999, „kdy došlo k uzavření konečné dohody o zvýšení cen pro prodeje v roce 2000 a k jejímu vstupu v platnost“, a že podobná dohoda byla uzavřena dne 12. července 2000 v Miláně ohledně prodejních cen pro rok 2001. Komise na základě toho dospěla k závěru, že protiprávní jednání v případě Fluorsid, ICF a IQM pokračovalo, „nejméně do 31. prosince 2001“, což je konec období provádění této dohody odpovídající konci období, ve kterém byly prodeje dotčené touto dohodou uskutečňovány (odstavec 216).

117 V bodech 155 a 156 odůvodnění napadeného rozhodnutí Komise uvádí „dvoustranné kontakty na podzim 2000“, zvláště kontakty ze dne 25. října 2000 a ze dne 8. a 9. listopadu 2000. Tyto kontakty prokazují plnění dohody uzavřené na schůzce v Miláně s cílem jejího provedení. V bodě 239 odůvodnění napadeného rozhodnutí Komise znovu odkazuje na dokumenty týkající se kontaktů ze dne 8. a 9. listopadu 2000 souvisejících s prováděním kartelové dohody v kontextu stanovení základní výše pokuty. Uvádí v něm, že zohlednila stupeň provedení kartelové dohody pro určení podílu hodnoty tržeb, který je třeba zohlednit, a odkazuje zejména na body 154 až 156 odůvodnění napadeného rozhodnutí.

118 Pokud jde o dobu trvání protiprávního jednání v napadeném rozhodnutí, Komise se domnívá, že kartelová dohoda trvala nejméně od 12. července do 31. prosince 2000 (body 241 a 147 odůvodnění napadeného rozhodnutí). Podle bodu 146 napadeného rozhodnutí „jsou dodavatelské smlouvy sjednávány předem během období začínajícího v průběhu druhého pololetí každého kalendářního roku a končí na konci téhož kalendářního roku nebo v průběhu prvních pěti měsíců následujícího kalendářního roku“. Komise se proto domnívala, že se v souladu s praxí v oblasti fluoridu hlinitého ceny určují předem pro následující hospodářský rok.

119 Konečně je třeba upřesnit, že dokumenty týkající se kontaktů, ke kterým došlo po schůzce v Miláně, včetně kontaktů ze dne 8. a 9. listopadu 2000, nejsou uvedeny v části napadeného rozhodnutí týkající se doby trvání protiprávního jednání.

120 Ačkoli oznámení námitek tedy odkazovalo na tyto dokumenty v souvislosti s kontakty, ke kterým došlo po schůzce v Miláně, jak jsou uvedeny v bodě 115 výše, je třeba konstatovat, že výslovně neuvádí dokumenty týkající se dvoustranných kontaktů z 8 a 9. listopadu 2000, o které se Komise naopak v napadeném rozhodnutí opírala.

121 Tyto dokumenty týkající se kontaktů, ke kterým došlo dne 8. a 9. listopadu 2000, však byly obsaženy ve správním spise Komise, která je sdělila účastníkům správního řízení, a tedy žalobkyním v rámci zaslání oznámení námitek, aby mohly vykonat své právo na obhajobu a právo na přístup ke spisu. Mimoto je nesporné, že zaprvé žalobkyně měly plný přístup ke spisu včetně přístupu k dokumentům týkajícím se kontaktů z 8. a 9. listopadu 2000, a zadruhé, že kontakty, ke kterým došlo po schůzce v Miláně, byly výslovně uvedeny, samozřejmě obecně, v oznámení námitek.

122 Jak dvoustranné kontakty ze dne 8. a 9. listopadu 2001 neuvedené v oznámení námitek, tak i ty, které jsou v něm výslovně zmíněny, svědčí o tom, že žalobkyně byly zapojeny do kartelové dohody a do jejího provádění po schůzce v Miláně. V tomto ohledu stačilo, že Komise v oznámení námitek založila své posouzení týkající se jediného a trvajícího protiprávního jednání a jeho provedení na různých důkazech, včetně schůzky v Miláně a dvoustranných a vícestranných kontaktů, ke kterým došlo po ní, zejména kontaktu ze dne 25. října 2000, tedy na podzim 2000. Již samotné důkazy uvedené v oznámení námitek totiž byly dostačující k upozornění žalobkyň na skutečnost, že je Komise může použít vůči nim jako důkazy prokazující protiprávní jednání. Vzhledem k dokumentům týkajícím se kontaktů, ke kterým došlo po schůzce v Miláně, uvedeným v oznámení námitek, nebyly tedy dokumenty týkající se kontaktů ze dne 8. a 9. listopadu 2000 nezbytné k prokázání trvajícího protiprávního jednání a jeho provedení. Proto v bodě 156 odůvodnění napadeného rozhodnutí, zvláště v poznámce pod čarou 128, Komise odkazuje i na kontakt ze dne 25. října 2000, který již byl uveden v bodě 118 odůvodnění oznámení námitek. Proto nebyly dokumenty týkající se kontaktů ze dne 8. a 9. listopadu 2000 samy o sobě rozhodující pro výsledek, ke kterému Komise dospěla v napadeném rozhodnutí, jelikož trvající protiprávní jednání, jakož i jeho provádění přesahující datum 31. prosince 2000 již byla v oznámení námitek vytýkána na základě jiných důkazů.

123 Mimoto je třeba připomenout judikaturu citovanou v bodě 110 výše, podle které k porušení práva na obhajobu dochází pouze tehdy, pokud existuje možnost, že v případě, že by nedošlo k procesní nesrovnalosti, v projednávané věci k neuvedení výslovných odkazů v oznámení námitek na dokumenty týkající se kontaktů ze dne 8. a 9.listopadu 2000, by správní řízení mohlo vést k rozdílnému výsledku.

124 Je však třeba konstatovat, že v projednávané věci tomu tak není.

125 Jak totiž bylo konstatováno v bodě 121 výše, žalobkyně měly přístup k dokumentům týkajícím se kontaktů ze dne 8. a 9. listopadu 2000 současně s oznámením námitek, avšak nevyvodily z toho žádný důkaz ve svůj prospěch, ať již v rámci správního řízení nebo v rámci soudního řízení. Kromě toho se ve stadiu správního řízení žalobkyně dokonce vzdaly možnosti vyjádřit se ke kontaktům, ke kterým došlo po schůzce v Miláně, které byly výslovně uvedeny v oznámení námitek (odstavce 117 až 123 oznámení námitek). Stejně tak v průběhu soudního řízení žalobkyně nevysvětlily ani neprokázaly, v čem mohl mít nedostatek výslovného uvedení uvedených dokumentů v oznámení námitek negativní vliv na účinnost jejich obhajoby v průběhu správního řízení a jak by se mohly účinněji hájit, kdyby byly při této příležitosti výslovně informovány o tom, že Komise zamýšlí použít dokumenty ze dne 8. a 9. listopadu 2000 v napadeném rozhodnutí jako důkazy prokazující jejich účast na protiprávním jednání a jeho provádění. Naopak, vzhledem k obsahu těchto dokumentů, jakož i skutečnosti, že žalobkyně o nich věděly, jelikož dokonce byly autorkami těchto dokumentů, které pocházely z jejich vlastní interní sféry, je třeba konstatovat, že žalobkyně neprokázaly, že z nich mohly vyvodit důkazy ve prospěch stran existence protisoutěžní dohody a jejího následného provádění. V tomto ohledu je třeba upřesnit, že Komise v rámci posouzení závažnosti protiprávního jednání za účelem výpočtu výše pokuty nezohlednila účinky protiprávního jednání na trh. Proto žalobkyně nebyly schopny prokázat, že skutečnost, že nebyly v oznámení námitek informovány o záměru Komise použít dotčené dokumenty jako důkazy k prokázání protiprávního jednání, mohla mít vliv na účinnost jejich obhajoby a tudíž na výsledek, ke kterému Komise dospěla v napadeném rozhodnutí (v tomto smyslu viz a obdobně rozsudek ze dne 17. prosince 1991, Hercules Chemicals v. Komise, bod 75 výše, bod 56 a tam citovaná judikatura, potvrzený rozsudkem ze dne 8. července 1999, Hercules Chemicals v. Komise, bod 111 výše, bod 80).

126 Každopádně nemohou žalobkyně tvrdit, že jim toto opomenutí mohlo bránit účinně se hájit proti výtce, podle které protiprávní jednání trvalo až do 31. prosince 2001. Ani v oznámení námitek ani v napadeném rozhodnutí totiž Komise při určení doby trvání protiprávního jednání nevycházela z kontaktů ze dne 8. a 9. listopadu 2000. V tomto ohledu se napadené rozhodnutí neliší od oznámení námitek, které stanovilo dobu trvání přesahující datum schůzky v Miláně, konkrétně do 31. prosince 2001, pokud jde o žalobkyně. Žalobkyně proto mohly plně poznat relevanci důkazů týkajících se kontaktů, ke kterým došlo po schůzce v Miláně, jak jsou obsaženy v oznámení námitek

a v napadeném rozhodnutí, pro určení doby trvání protiprávního jednání, kterou Komise vyvodila především z praxe v odvětví fluoridu hlinitého, podle které jsou ceny určovány předem pro následující hospodářský rok. Při zohlednění této praxe mohla Komise již na základě důkazů výslovně uvedených v oznámení námitek mít odůvodněně za to, že celé dotyčné pololetí až do 31. prosince 2001 spadalo do doby trvání protiprávního jednání. V tomto ohledu je dodatečný odkaz v napadeném rozhodnutí na dokumenty týkající se kontaktů ze dne 8. a 9. listopadu 2000 irelevantní.

127 Mimoto je třeba upřesnit, že doba trvání stanovená Komisí v napadeném rozhodnutí je minimální dobou trvání protiprávního jednání, jelikož období kratší než jeden půlrok se počítají jako jeden půlrok a násobící koeficient je v obou případech jen 0,5. Proto i za předpokladu, že by doba trvání protiprávního jednání byla omezena výlučně na schůzku v Miláně a nebyly zohledněny účinky tam uzavřené dohody a kontaktů, ke kterým došlo po této schůzce, byl by faktor doby trvání pro určení pokuty tentýž.

128 Tribunál z toho vyvodil, že v souvislosti s dokumenty ze dne 8. a 9. listopadu 2000 nedošlo k porušení práva žalobkyň na obhajobu a že tato výhrada musí být zamítnuta.

a) K údajnému porušení práva na obhajobu v souvislosti s „časovým rámcem“ protiprávního jednání

129 K údajnému porušení práva na obhajobu souvisejícímu s dobou trvání protiprávního jednání je třeba poznamenat, že doba trvání stanovená v napadeném rozhodnutí od 12. července do 31. prosince 2000 je kratší než doba trvání protiprávního jednání stanovená v oznámení námitek od 30. července 1997 do 31. prosince 2001. Je pravda, že Komise v napadeném rozhodnutí uvedla některé skutečnosti, které naznačují existenci určitých koluzních jednání v průmyslu týkajícím se fluoridu hlinitého před schůzkou v Miláně dne 12. července 2000, domnívala se však, že neexistují rozhodující důkazy pro toto předchozí období (bod 73 odůvodnění napadeného rozhodnutí). Proto Komise vzhledem k průkazní hodnotě dostupných důkazů nakonec zkrátila dobu trvání protiprávního jednání, přičemž uvedla, že přesvědčivé důkazy o kartelové dohodě má až od 12. července 2000 (body 73 až 76 a 144 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

130 Za těchto okolností je samotná skutečnost, že se Komise v oznámení námitek předběžně domnívala, že kartelová dohoda začala dne 30. června 1997, v den schůzky v Sousse, a k jejímu zintenzivnění došlo od schůzky v Řecku dne 29. července 1999 (odstavec 216 oznámení námitek), irelevantní a nemohla mít vliv na zájmy žalobkyň ani na jejich právo na obhajobu, přičemž žalobkyně nakonec ohledně doby trvání protiprávního jednání čelily v napadeném rozhodnutí méně závažné výhradě (v tomto smyslu viz rozsudek JFE Engineering a další v. Komise, bod 73 výše, bod 435). Dále na rozdíl od toho, co tvrdí žalobkyně, nemohl tento rozdíl v „časovém rámci“ protiprávního jednání konstatovaného Komisí změnit povahu trvajícího protiprávního jednání, které bylo zjištěno jak v oznámení námitek, tak v napadeném rozhodnutí. Konečně je třeba konstatovat, že žalobkyně měly příležitost účinně předložit vyjádření k oznámení námitek, včetně údajů týkajících se delší doby trvání protiprávního jednání, než byla nakonec uvedena v napadeném rozhodnutí, v němž Komise ve prospěch žalobkyň přípustným způsobem od výhrady částečně upustila (v tomto smyslu viz a obdobně rozsudek Atlantic Container Line a další v. Komise, bod 109 výše, bod 115).

131 Výhradu vycházející z porušení práva na obhajobu v souvislosti s dobou trvání protiprávního jednání konstatovaného Komisí je tedy třeba zamítnout.

b) K údajnému porušení práva na obhajobu v souvislosti s žádostí společnosti Fluorsid o snížení výše pokuty, jakož i k údajnému nedostatku odůvodnění

132 Pokud jde o údajné porušení práva společnosti Fluorsid na obhajobu v souvislosti s žádostí o snížení výše pokuty, je nejprve třeba poznamenat, že Fluorsid nezpochybňuje napadené rozhodnutí jako takové, co se týče použití oznámení o spolupráci, pokud jde o ni, nýbrž si stěžuje na nezmínění její

žádosti o snížení výše pokuty v oznámení námitek, které představuje nenapadnutelné přípravné opatření. Tribunál totiž v tomto ohledu připomíná, že bylo konstatováno ustálenou judikaturou, že předmětem žaloby na neplatnost ve smyslu článku 230 ES mohou být opatření s právně závaznými účinky, jimiž mohou být dotčeny zájmy žalobce tím, že tato opatření podstatným způsobem mění jeho právní postavení (rozsudek Soudního dvora ze dne 6. prosince 2007, Komise v. Ferriere Nord, C-516/06 P, Sb. rozh. s. I-10685, bod 27). Pokud jde dále o akty nebo rozhodnutí, která jsou vypracována v několika fázích, jsou v zásadě za napadnutelné akty považována jen ta opatření, která vyjadřují konečné stanovisko orgánu na konci řízení, nikoliv mezitímní opatření, jejichž cílem je příprava konečného rozhodnutí (rozsudek Soudního dvora ze dne 11. listopadu 1981, IBM v. Komise, 60/81, Recueil, s. 2639, body 9 a 10, a výše uvedený rozsudek Komise v. Ferriere Nord, body 27 až 33).

133 V rozsahu, v němž by tato výhrada měla být vykládána tak, že směřuje k tvrzení protiprávnosti napadeného rozhodnutí jako takového, je třeba poznamenat, že i když opatření čistě přípravná nemohou být jako taková předmětem žaloby na neplatnost, jejich případnou protiprávnost lze uplatnit na podporu žaloby namířené proti konečnému aktu, jehož fázi zpracování představují (rozsudek IBM v. Komise, bod 132 výše, bod 12), v projednávané věci tedy napadenému rozhodnutí. Proto přísluší Tribunálu, aby posoudil, zda k protiprávnosti došlo v průběhu správního řízení a zda může ovlivnit legalitu rozhodnutí přijatého Komisí na konci správního řízení (rozsudek IBM v. Komise, bod 132 výše, bod 24).

134 Z oznámení o spolupráci z roku 2002 vyplývá, že v rámci programu shovívavosti upraveného tímto oznámením se postup poskytování ochrany před pokutami určitému podniku nebo snížení jemu uložené pokuty člení do různých fází. Až v rámci poslední fáze, tj. na konci správního řízení, kdy Komise přijme konečné rozhodnutí, Komise v tomto rozhodnutí přizná či nepřizná podniku ochranu před pokutami nebo snížení výše pokuty. Ze systému upraveného oznámením o spolupráci z roku 2002 tedy vyplývá, že podniku, který žádá o ochranu před pokutami nebo o snížení výše pokuty, se do přijetí konečného rozhodnutí neposkytuje ochrana před pokutami nebo snížení výše pokuty jako takové, nýbrž se mu pouze přiznává procesní postavení, které se může na konci správního řízení přeměnit na ochranu před pokutami nebo snížení výše pokuty, jsou-li požadované podmínky splněny (v tomto smyslu viz a obdobně rozsudek Tribunálu ze dne 9. září 2011, Deltafina v. Komise, T-12/06, Sb. rozh. s. II-5639, bod 118).

135 Odstavec 26 oznámení o spolupráci z roku 2002 stanoví, že pokud Komise dospěje k předběžnému závěru, že důkazy, které podnik předložil, představují přidanou hodnotu, písemně informuje podnik nejpozději v den oznámení námitek o svém záměru použít určité pásmo snížení pokuty. To rovněž znamená, že pokud Komise nemá v úmyslu vyhovět žádosti o shovívavost, nemá žádnou povinnost o tom dotyčný podnik informovat ve stadiu oznámení námitek. Odstavec 27 oznámení o spolupráci z roku 2002 stanoví, že Komise vyhodnotí konečné postavení podniku, který podal žádost o snížení pokuty v rozhodnutí přijatém na konci správního řízení. Komise tedy o žádostech o shovívavost, které jí byly předloženy, musí rozhodnout až v konečném rozhodnutí přijatém ve správním řízení, které je před ní vedeno, jak to učinila v projednávané věci.

136 Z toho vyplývá, že Komise nebyla povinna vyjádřit se k žádosti společnosti Fluorsid o shovívavost ve stadiu oznámení námitek. Komise proto neporušila právo společnosti Fluorsid na obhajobu ani neporušila svou povinnost uvést v tomto ohledu odůvodnění, protože v tomto stadiu nebyla povinna vyjádřit se k žádosti společnosti Fluorsid o shovívavost. Tím spíše to platí, pokud jde o nevyjádření se Komise, v oznámení námitek, k žádosti společnosti Fluorsid o snížení pokuty.

137 Výhradu vycházející z porušení práva společnosti Fluorsid na obhajobu v souvislosti s její žádostí o shovívavost nebo její žádostí o snížení výše pokuty je tedy třeba zamítnout.

D – *K třetímu žalobnímu důvodu, vycházejícímu z porušení článku 23 nařízení č. 1/2003 o výpočtu výše pokuty a článku 18 pokynů z roku 2006*

1. Úvodní poznámky

138 Nejprve je třeba uvést, že v projednávané věci byly použity pokyny z roku 2006.

139 Zatímco žalobkyně uvádějí, že „posouzení Komise, pokud jde o vymezení trhu, nemůže být […] meritorně zpochybněno“, zároveň v podstatě tvrdí nedostatečné odůvodnění a rozpory, kterými je stiženo napadené rozhodnutí v rozsahu, v němž se týká kvantifikace a zeměpisného rozsahu uvedeného trhu zejména proto, že ze svého posouzení vyloučila Čínu a Rusko, ačkoli tyto země byly protiprávním jednáním dotčeny. Kromě toho žalobkyně Komisi vytýkají, že pro účely posouzení hodnoty tržeb na trhu fluoridu hlinitého v EHP zohlednila číselné údaje poskytnuté společností Fluorsid v dubnu 2008 namísto číselných údajů poskytnutých uvedenou společností v květnu 2008. Základ pro výpočet výše pokuty určený na základě odstavce 18 pokynů z roku 2006 je podle nich nesprávný.

140 Komise navrhuje zamítnutí projednávaného žalobního důvodu.

141 Tento žalobní důvod se v podstatě dělí na tři části, totiž zaprvé nesprávné posouzení zeměpisného rozsahu trhu a protiprávního jednání, zadruhé nesprávné posouzení hodnoty prodejů a tržeb a zatřetí nesprávné posouzení výše pokuty.

142 V tomto ohledu je třeba připomenout obecné zásady, podle nichž je určována výše pokut.

143 Podle čl. 23 odst. 3 nařízení č. 1/2003 se při stanovování výše pokuty ukládané za porušení čl. 81 odst. 1 ES přihlíží k závažnosti a k době trvání protiprávního jednání.

144 Podle ustálené judikatury musí být závažnost jednání porušujícího právo hospodářské soutěže stanovena v závislosti na několika skutečnostech, jakými jsou zejména zvláštní okolnosti věci, její kontext a odrazující účinek pokut, a to bez sestavení závazného nebo taxativního výčtu kritérií, ke kterým musí být povinně přihlédnuto (rozsudky Soudního dvora ze dne 28. června 2005, Dansk Rørindustri a další v. Komise, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P až C-208/02 P a C-213/02 P, Sb. rozh. s. I-5425, bod 241; Prym a Prym Consumer v. Komise, bod 106 výše, bod 54, a ze dne 24. září 2009, Erste Group Bank a další v. Komise, C-125/07 P, C-133/07 P, C-135/07 P a C-137/07 P, Sb. rozh. s. I-8681, bod 91).

145 Judikatura uznala, že pro stanovení výše pokut je třeba zohlednit dobu trvání protiprávních jednání a všechny skutečnosti, které mohou ovlivnit posouzení jejich závažnosti, jako je jednání každého z podniků, jejich role při zavádění jednání ve vzájemné shodě, zisk, který mohou z těchto jednání mít, jejich velikost a hodnota dotyčného zboží, jakož i nebezpečí, které představují protiprávní jednání tohoto druhu pro Evropskou unii (viz rozsudek Soudního dvora ze dne 8. prosince 2011, Chalkor v. Komise, C-386/10 P, Sb. rozh. s. I-13085, bod 56 a tam citovaná judikatura).

146 Rovněž bylo rozhodnuto, že musí být zohledněny objektivní skutečnosti, jako je obsah a doba trvání protisoutěžních jednání, jejich počet a intenzita, rozsah dotčeného trhu a zhoršení hospodářského veřejného pořádku. Analýza musí rovněž zohlednit relativní význam a podíl odpovědných podniků na trhu, jakož i případné opakování protiprávního jednání (viz rozsudek Chalkor v. Komise, bod 145 výše, bod 57 a tam citovaná judikatura).

147 Uvedený vysoký počet zohledňovaných faktorů Komisi ukládá důkladný přezkum okolností protiprávního jednání (rozsudek Chalkor v. Komise, bod 145 výše, bod 58).

148 K zajištění transparentnosti a objektivnosti svých rozhodnutí stanovících pokuty za porušení pravidel hospodářské soutěže Komise přijala pokyny pro výpočet pokut (odstavec 3 pokynů z roku 2006). V těchto pokynech Komise uvádí, z jakého důvodu zohlední určité okolnosti protiprávního jednání a důsledky, které z toho mohou vyplývat pro výši pokuty (rozsudek Chalkor v. Komise, bod 145 výše, bod 59).

149 Pokyny vyjadřují orientační pravidlo chování, podle něhož má být v praxi postupováno a od něhož se správní orgán může v konkrétním případě odchýlit pouze tehdy, uvede-li důvody, které jsou slučitelné se zásadou rovného zacházení, a pouze popisují metodu přezkumu protiprávního jednání, podle níž Komise postupuje, a kritéria, která je za účelem stanovení výše pokuty povinna zohlednit (viz rozsudek Chalkor v. Komise, bod 145 výše, bod 60 a tam citovaná judikatura).

150 Pokyny totiž představují nástroj, jehož účelem je za předpokladu, že jsou dodržovány právní normy vyšší síly, upřesňovat kritéria, jež Komise hodlá uplatňovat v rámci výkonu své posuzovací pravomoci, kterou jí pro účely stanovování pokut svěřuje čl. 23 odst. 2 nařízení č. 1/2003. Pokyny tak nepředstavují právní základ rozhodnutí, kterým se ukládají pokuty, neboť toto rozhodnutí je založeno na nařízení č. 1/2003, ale určují obecným a abstraktním způsobem metodu, kterou si Komise stanovila pro účely stanovování výše pokut uložených tímto rozhodnutím, čímž zajišťují právní jistotu podniků (rozsudek Dansk Rørindustri a další v. Komise, bod 144 výše, body 209 až 213, a rozsudek Tribunálu ze dne 14. prosince 2006, Raiffeisen Zentralbank Österreich a další v. Komise, T-259/02 až T-264/02 a T-271/02, Sb. rozh. s. II-5169, body 219 a 223).

151 Pokyny tedy sice nemohou být kvalifikovány jako právní norma, kterou musí správní orgán v každém případě dodržovat, avšak představují orientační pravidlo chování, podle něhož má správa v praxi postupovat a od něhož se může v konkrétním případě odchýlit pouze tehdy, odůvodní-li takový postup v souladu se zásadou právní jistoty a rovného zacházení (rozsudky Soudního dvora Dansk Rørindustri a další v. Komise, bod 144 výše, body 209 a 210, a ze dne 18. května 2006, Archer Daniels Midland a Archer Daniels Midland Ingredients v. Komise, C-397/03 P, Sb. rozh. s. I-4429, bod 91).

152 Podle odstavce 5 pokynů z roku 2006, ve znění platném pro projednávaný případ, by Komise měla při určování výše pokut vycházet z hodnoty tržeb za zboží nebo služby, jichž se protiprávní jednání týká. Jako důležitý prvek by rovněž měla být zohledněna doba trvání protiprávního jednání. Kombinace hodnoty tržeb souvisejících s protiprávním jednáním a doby jeho trvání odráží ekonomický význam protiprávního jednání a relativní váhu každého podniku, který se podílel na protiprávním jednání. Podle odstavce 6 pokynů z roku 2006 jde o skutečnosti, které poskytnou vhodnou informaci o řádové hodnotě pokuty, ale nemělo by se s nimi nakládat jako se „základem pro automatický nebo aritmetický výpočet“.

153 Podle odstavců 10 a 11 pokynů z roku 2006 určí Komise pro stanovení pokuty výši základní pokuty pro každý podnik, a tuto výši může upravit.

154 Podle odstavců 12 a 13 pokynů z roku 2006 se základní výše pokuty stanoví podle hodnoty tržeb za zboží nebo služby uskutečněných podnikem v příslušné zeměpisné oblasti uvnitř EHP, které přímo nebo nepřímo souvisejí s protiprávním jednáním, obvykle pokud jde o tržby za poslední celý hospodářský rok jeho účasti na protiprávním jednání. Podle odstavce 15 pokynů z roku 2006 Komise musí použít „nejlepších údajů, které jsou pro tento podnik k dispozici“.

155 Odstavec 18 pokynů z roku 2006 stanoví toto:

„Jestliže k protiprávnímu jednání nedocházelo pouze na území Evropského hospodářského prostoru (EHP) (například v případě kartelů s celosvětovou působností), nemusí příslušné tržby podniku uvnitř EHP přiměřeným způsobem odrážet podíl daného podniku na protiprávním jednání. Může tomu tak být například u celosvětových dohod o rozdělení trhů.

Aby se v takovém případě řádně přihlédlo jak k agregovanému objemu příslušných tržeb v EHP, tak k relativnímu podílu každého podniku na protiprávním jednání, může Komise posoudit celkovou hodnotu tržeb za zboží nebo služby, které souvisely s protiprávním jednáním v dotčené zeměpisné oblasti (rozlehlejší než EHP), určit podíl tržeb každého podniku, který se účastnil protiprávního jednání na trhu, a použít tento podíl na agregovaný objem tržeb týchž podniků uvnitř EHP. Výsledek tohoto výpočtu se bude považovat za hodnotu tržeb pro účely stanovení základní výše pokuty."

156 Podle odstavce 19 pokynů z roku 2006 základní výše pokuty bude souviset s určitým podílem tržeb a záviset na stupni závažnosti protiprávního jednání vynásobeným počtem let, během nichž k takovému jednání docházelo. Podle odstavce 20 pokynů z roku 2006 se vyhodnocení závažnosti provede individuálně pro každý typ protiprávního jednání a přihlédne se přitom ke všem důležitým okolnostem případu. Podle odstavce 21 pokynů z roku 2006 se podíl tržeb, k němuž se bude přihlížet, obvykle bude nacházet na stupnici do 30 %.

157 Jednotlivé výhrady vznesené žalobkyněmi je třeba posoudit právě vzhledem k předcházejícím úvahám.

2. K zeměpisnému rozsahu protiprávního jednání a údajnému pochybení ve vymezení trhu

158 Podle odstavce 18 pokynů z roku 2006 a zásad uvedených v bodech 142 až 151 výše Komise nemá povinnost určit trh s dotčenými výrobky jako takový, nýbrž pouze zeměpisný rozsah protiprávního jednání. V tomto ohledu Komise v napadeném rozhodnutí konstatovala, že se na schůzce v Miláně účastníci kartelové dohody dohodli na cenách, objemech tržeb a rozdělení trhu v Evropě, Severní Americe, Jižní Americe, Austrálii a na jiných trzích, jako je trh v Turecku. Proto Komise v souladu s postupem, které si uložila, konstatovala, že rozsah protiprávního jednání přesáhl území EHP a byl celosvětový.

159 Žalobkyně se v podstatě domnívají, že podle odstavce 18 pokynů z roku 2006 Komise při posouzení celkové hodnoty tržeb za zboží nebo služby, které souvisely s protiprávním jednáním v dotčené zeměpisné oblasti, chybně a na základě nedostatečného a rozporuplného odůvodnění nezohlednila číselné údaje týkající se Ruska a Číny.

160 Z bodů 33, 51 a 136 napadeného rozhodnutí totiž vyplývá, že ačkoli Komise měla za to, že kartelová dohoda měla celosvětový dosah, vyloučila z jejího zeměpisného rozsahu na jedné straně Čínu z důvodu, že se jí netýkaly koluzní dohody, a na druhé straně Rusko z důvodu, že „odkaz na Rusko nepotvrzuje existenci dohod týkajících se této země".

161 Pokud jde o Rusko, Komise uvedla v poznámce pod čarou 69 bodu 84 odůvodnění napadeného rozhodnutí, aniž jí v tomto bodě žalobkyně odporovaly, že ze zápisu ze schůzky v Miláně vyplývá, že Rusko bylo zmíněno pouze jednou ve výrazu „Rusko – Žádný zájem pro ICF nebo IQM". Tato jediná zmínka však nestačí k prokázání toho, že zeměpisný rozsah protiprávního jednání spáchaného stranami uvedenými v napadeném rozhodnutí zahrnoval Rusko. Komise se tedy nedopustila pochybení, když vyloučila Rusko ze zeměpisného rozsahu protiprávního jednání. Tento závěr není zpochybněn okolností, že Boliden za účelem posouzení hodnoty světového trhu s fluoridem hlinitým v roce 2000 – tak jak se ho týkala kartelová dohoda – tuto částku odhadla na 329 000 000 eur, včetně hodnoty ruského trhu. Posouzení uvedené hodnoty trhu Komisí na 340 000 000 eur totiž rovněž zohledňuje číselné údaje ICF, která tuto hodnotu odhadla na 400 852 695 eur (poznámka pod čarou 37 uvedená v bodě 33 odůvodnění napadeného rozhodnutí). Stejně tak se výtah z protokolu ze schůzky IFPA v Montrealu (Kanada) ze dne 13. září 1999 omezuje na údaj, že nejistota, pokud jde o číselné údaje týkající se Ruska, je tak velká, že zneplatňuje všechny úvahy založené na těchto globálních číselných údajích.

162 Pokud jde o Čínu, je pravda, že žalobkyně správně tvrdí, že v zápise ze schůzky v Miláně je poukazováno na „čínskou cenu“. Bod 86 odůvodnění napadeného rozhodnutí totiž tento zápis cituje, v kontextu prezentace rozdělení nabídky a cen plánovaných dodavateli fluoridu hlinitého na australském trhu, tak, že uvádí, že „[č]ínská cena v roce 2001 má být [a]si 750–760 USD [za tunu] fob s [cenou] dopravy 10 USD [za tunu]“, ale že evropská úroveň může být vyšší při „dodavatelské ceně od Europe/IQM, [která] má činit 875 USD [za tunu]. Avšak Komise ve svých písemnostech hodnověrně, a aniž tomu žalobkyně ve své replice přesvědčivě odporovaly, vysvětlila, že tento odkaz na čínskou cenu má být chápán tak, že se týká cen nabízených čínskými vývozci jejich australským zákazníkům, nikoli tržeb uskutečněných na čínském trhu jako takovém.

163 Za těchto podmínek měla Komise právo se domnívat, že Čína a Rusko nejsou součástí zeměpisných oblastí, kterých se týká kartelová dohoda. Komise se tedy nedopustila pochybení, když konstatovala zeměpisný rozsah trhu v napadeném rozhodnutí na základě odstavce 18 pokynů z roku 2006.

164 První část třetího žalobního důvodu tedy musí být zamítnuta.

3. K hodnotě trhu a tržeb za fluorid hlinitý v EHP

165 Bod 33 odůvodnění napadeného rozhodnutí uvádí, že hodnota trhu s fluoridem hlinitým v EHS je založena na odhadech poskytnutých členy kartelové dohody v odpovědi na žádosti Komise o informace ze dne 11. a 14. dubna 2008.

166 V odpověď na tyto žádosti Fluorsid nejprve uvedla v dubnu 2008, že tato hodnota trhu činila 73 195 200 eur, a poté dne 16. května 2008, že byla 46 920 000 eur.

167 Zaprvé, pokud jde o argument žalobkyň, podle kterého číselné údaje poskytnuté v květnu 2008 údajně byly relevantnější a Komisi měly vést k tomu, aby jimi nahradila číselné údaje poskytnuté společností Fluorsid v dubnu 2008, je třeba konstatovat, že žalobkyně nebyly schopny na podporu svého argumentu předložit dostatečně podrobné a věrohodné vysvětlení. Tento argument je tím méně přesvědčivý, že údaje poskytnuté původně společností Fluorsid, totiž 73 195 200 eur, byly velmi blízké údajům poskytnutým společností IQM – totiž 75 000 000 eur – a společností ICF – totiž 82 057 530 eur – a že pouze Boliden uvedla velmi nízkou částku, totiž 53 000 000 eur, jako hodnotu trhu s fluoridem hlinitým v EHP. Žalobkyním se nepodařilo poskytnout věrohodné vysvětlení tohoto přizpůsobení *in tempore suspecto* údajů poskytnutých ze strany společnosti Fluorsid údajům společnosti Boliden ani dostatečně nepodložily úvahy, podle kterých číselné údaje z května 2008 byly spolehlivější než údaje z dubna 2008. V tomto ohledu se omezily na uvedení toho, že rozdíl mezi číselnými údaji je vysvětlen rozdílným hodnocením spotřeby fluoridu hlinitého v EHP, které nebylo 25 kg na tunu, jak posuzovaly pro určení číselných údajů z dubna 2008, nýbrž 16 kg na tunu, což snižuje hodnotu trhu s fluoridem hlinitým v EHP. Toto vágní tvrzení však není nijak podpořeno důkazy. Žalobkyně tudíž právně dostačujícím způsobem neprokázaly, že číselné údaje z května 2008 byly relevantnější než údaje z dubna 2008. Za těchto podmínek měla Komise právo založit své posouzení na aritmetickém průměru číselných údajů poskytnutých účastníky kartelové dohody v dubnu 2008, který zaokrouhlila.

168 Proto při neexistenci platného důvodu důvěřovat číselným údajům poskytnutým společností Fluorsid v květnu 2008 se Komise mohla rozumně opřít o číselné údaje poskytnuté společností Fluorsid v dubnu 2008 jakožto o nejlepší dostupné číselné údaje ve smyslu odstavce 15 pokynů z roku 2006 pro posouzení hodnoty trhu fluoridu hlinitého v EHP.

169 Kromě toho a jen pro úplnost, pokud jde o zájem žalobkyň zpochybnit nezohlednění hodnoty trhu s fluoridem hlinitým v EHP, tak jak jimi byla sdělena v květnu, je třeba připomenout, že podle odstavce 22 pokynů z roku 2006 při rozhodování o tom, zda by se podíl z hodnoty tržeb, k němuž se bude v daném případě přihlížet při stanovení základní výše pokuty, měl nacházet ve spodní nebo horní

části stupnice od 0 do 30 % uvedené hodnoty, vezme Komise v úvahu určité ukazatele, například povahu protiprávního jednání, kumulovaný podíl všech stran na trhu, zeměpisný rozsah protiprávního jednání, provádění či neprovádění protiprávního jednání.

170 Pokud jde o kumulovaný podíl všech dotyčných stran, Komise se nejprve v napadeném rozhodnutí na základě číselných údajů poskytnutých adresáty napadeného rozhodnutí domnívala, že hodnota tržeb divize „Noralf" společnosti Boliden v EHP v roce 2000 činila 12 731 118 eur (bod 9 odůvodnění napadeného rozhodnutí), hodnota tržeb společnosti Fluorsid 2 717 735 eur (bod 15 odůvodnění napadeného rozhodnutí) a hodnota tržeb společnosti ICF 8 146 129 eur (bod 25 odůvodnění napadeného rozhodnutí). IQM v roce 2000 neprodala fluorid hlinitý v EHP (bod 29 odůvodnění napadeného rozhodnutí). Celková hodnota kumulovaných tržeb adresátů napadeného rozhodnutí prodávajících v EHP tak v roce 2000 činila 23 594 982 eur.

171 Dále Komise zhodnotila celkovou hodnotu tržeb za fluorid hlinitý v EHP v roce 2000 na 71 600 000 eur, průměr číselných údajů uvedených účastníky kartelové dohody. Vyvodila z něho kumulovaný tržní podíl adresátů napadeného rozhodnutí ve výši 33 % na trhu EHP (bod 33 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

172 Konečně při stanovení základní výše pokuty na základě poměrné části hodnoty tržeb Komise uvedla, že zohlednila okolnost, podle které kumulovaný tržní podíl adresátů napadeného rozhodnutí v EHP v roce 2000 nepřesáhl 35 % (bod 237 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

173 Vzhledem k tomu, co bylo uvedeno výše, je třeba poznamenat, že skutečnost, že Komise zohlednila číselné údaje z dubna 2008, a nikoli číselné údaje z května 2008, byla pro žalobkyně příznivá. Čím je totiž větší celková hodnota trhu, tím menší je tržní podíl adresátů napadeného rozhodnutí v EHP a naopak. Kumulovaná hodnota tržeb účastníků kartelové dohody ve výši 23 594 982 eur tak představuje přibližně 33 % celkové hodnoty tržeb za fluorid hlinitý v EHP v roce 2000, která činila 71 600 000 eur podle údajů společnosti Fluorsid v dubnu 2008. Avšak na základě celkové hodnoty tržeb fluoridu hlinitého v EHP v roce 2000 ve výši 46 920 000 eur, jak byla uvedena společností Fluorsid v květnu 2008, by byla průměrná hodnota trhu 64 244 250 eur a podíl hodnoty tržeb adresátů by byl vyšší, totiž kolem 37 %, což by bylo pro žalobkyně méně výhodné.

174 Je tudíž třeba zamítnout výhradu žalobkyň založenou na nezohlednění hodnoty trhu fluoridu hlinitého v EHP, jak jimi byla sdělena v květnu 2008, za účelem výpočtu základní výše pokuty.

175 Zadruhé, pokud jde o údajný nedostatek odůvodnění, je třeba připomenout zásady, kterými se řídí povinnost Komise uvést odůvodnění, jak jsou uvedeny v bodě 100 výše.

176 V tomto ohledu stačí konstatovat, že se Komise v bodě 33 napadeného rozhodnutí na základě číselných údajů vyjadřujících hodnotu trhu s fluoridem hlinitým v EHP, jak byly poskytnuty zejména společností Fluorsid v dubnu 2008, implicitně domnívala, že číselné údaje dodané opožděně společností Fluorsid v květnu 2008 nejsou relevantní. Jelikož IQM a ICF, jakož i původně žalobkyně za účelem tohoto posouzení hodnoty trhu s fluoridem hlinitým v EHP poskytly číselné údaje stejné řádové hodnoty, mohly žalobkyně pochopit přístup uplatněný v tomto ohledu Komisí v napadeném rozhodnutí, což jim umožnilo napadnout jej před soudem a Tribunál mohl vykonat přezkum legality tohoto rozhodnutí po meritorní stránce. V tomto ohledu Tribunál připomíná, že i když je podle článku 253 ES Komise povinna uvést skutkové a právní okolnosti, na kterých závisí odůvodnění rozhodnutí, a právní úvahy, které ji vedly k jeho přijetí, toto ustanovení od ní nevyžaduje, aby se vypořádala se všemi skutkovými a právními otázkami projednávanými v průběhu správního řízení (rozsudky VBVB a VBBB v. Komise, bod 100 výše, bod 22, Belasco a další v. Komise, bod 100 výše, bod 55, Volkswagen v. Komise, bod 100 výše, bod 127, a Romana Tabacchi v. Komise, bod 100 výše, bod 233). Platí to tím spíše, jestliže jako v projednávaném případě předloží dotyčný účastník takové důkazy opožděně, či dokonce *in tempore suspecto*, a pokud tyto důkazy jsou v rozporu s důkazy, které předložil původně.

177 Výhrada vycházející z nedostatku odůvodnění proto musí být zamítnuta.

4. K určení výše pokuty

178 V rozsahu, v němž žalobkyně obecně napadají legalitu určení úrovně pokuty Komisí, je nejprve třeba připomenout, že Komise právem v napadeném rozhodnutí konstatovala existenci kartelové dohody, na které se žalobkyně účastnily. Kromě toho Komise právně dostačujícím způsobem prokázala, že dohoda sjednaná na schůzce v Miláně byla naplňována během druhého pololetí roku 2000, a že tudíž kartelová dohoda byla skutečně prováděna adresáty napadeného rozhodnutí, včetně žalobkyň (viz body 79 a 101 výše a bod 239 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

179 Dále je třeba uvést, že podle odstavce 23 pokynů z roku 2006 Komise byla oprávněna se domnívat, že se v projednávaném případě jednalo o protiprávní jednání spočívající zejména v horizontální dohodě o určení cen, která ze své povahy patří mezi nejzávažnější omezení hospodářské soutěže (bod 236 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

180 Komise proto – aniž se dopustila pochybení – mohla použít odstavec 25 pokynů z roku 2006, který uvádí, že „bez ohledu na dobu účasti podniku na protiprávním jednání, Komise zahrne do základní výše pokuty částku v hodnotě 15 % až 25 % hodnoty tržeb […], aby podniky odradila i jen od účasti na [mimo jiné] horizontálních dohodách o stanovení cen [a] rozdělení trhů“, při zohlednění zvláště takových faktorů, jako je povaha protiprávního jednání, kumulovaný tržní podíl všech účastníků, zeměpisný rozsah protiprávního jednání a provádění či neprovádění protiprávního jednání, jak je stanoveno v odstavci 22 pokynů z roku 2006.

181 V napadeném rozhodnutí se Komise domnívala, že kumulovaný podíl účastníků kartelové dohody v EHP nepřekročil 35 % v roce 2000 (bod 237 odůvodnění napadeného rozhodnutí, s odkazem na jeho bod 33 odůvodnění) a že zeměpisný rozsah protiprávního jednání byl celosvětový (bod 238 odůvodnění napadeného rozhodnutí, s odkazem na jeho bod 136 odůvodnění). Komise kromě toho uvedla, že zohlednila tržní podíl ve výši méně než 35 %, aby na 17 % stanovila poměrnou část hodnoty tržeb žalobkyň, což mělo sloužit ke stanovení základní výše ukládaných pokut (bod 240 odůvodnění napadeného rozhodnutí). Jelikož žalobkyně dostatečně jasně a přesně nezpochybnily přístup sledovaný v tomto ohledu v napadeném rozhodnutí, je třeba dojít k závěru, že se Komise nedopustila pochybení, když tyto poznatky použila ke stanovení výše pokuty.

182 Z toho vyplývá, že výhrada vycházející nesprávného výpočtu výše pokuty musí být zamítnuta.

183 V důsledku toho je třeba zamítnout rovněž třetí žalobní důvod.

184 Vzhledem ke všem přecházejícím úvahám je třeba zamítnout návrhová žádání směřující ke zrušení v plném rozsahu. Pokud jde dále o návrh předložený podpůrně, směřující ke změně výše pokuty uložené žalobkyním, není třeba zejména s ohledem na předcházející úvahy, aby Tribunál při výkonu své plné jurisdikce tomuto návrhu vyhověl.

185 Žalobu je tedy třeba zamítnout v plném rozsahu.

K nákladům řízení

186 Podle čl. 87 odst. 2 jednacího řádu se účastníku řízení, který neměl úspěch ve věci, uloží náhrada nákladů řízení, pokud to účastník řízení, který měl ve věci úspěch, požadoval. Vzhledem k tomu, že Komise požadovala náhradu nákladů řízení a žalobkyně neměly ve věci úspěch, je důvodné posledně uvedeným uložit náhradu nákladů řízení.

Z těchto důvodů

TRIBUNÁL (první senát)

rozhodl takto:

1) Žaloba se zamítá.

2) Fluorsid SpA a Minmet financing Co. ponesou vlastní náklady řízení a nahradí náklady řízení vynaložené Evropskou komisí.

Azizi Labucka Frimodt Nielsen

Takto vyhlášeno na veřejném zasedání v Lucemburku dne 18. června 2013.

Podpisy.

Obsah

Skutečnosti předcházející sporu 1

I – Skutečnosti 2

II – Napadené rozhodnutí 3

A – Výrok napadeného rozhodnutí 3

B – Odůvodnění napadeného rozhodnutí 4

1. K odvětví fluoridu hlinitého 4

2. Ke schůzce v Miláně a k provádění kartelové dohody 4

3. K použití čl. 81 odst. 1 ES a čl. 53 odst. 1 Dohody o EHP 5

4. K délce trvání protiprávního jednání 5

5. K určení výše pokuty 5

6. K polehčujícím okolnostem 6

Řízení a návrhová žádání účastnic řízení 7

Právní otázky 7

I – K přípustnosti 7

A – Úvodní poznámka 7

B – K rozsahu žaloby 8

C – K přípustnosti žaloby společnosti Minmet 8

II – K věci samé 11

A – Shrnutí žalobních důvodů směřujících ke zrušení 11

B – K prvnímu žalobnímu důvodu, vycházejícímu z porušení článku 81 ES 11

1. Úvodní poznámky 11

2. Připomenutí obsahu napadeného rozhodnutí 13

3. K důkazu protiprávního jednání 14

C – K druhému žalobnímu důvodu, vycházejícímu z porušení práva na obhajobu 17

1. Úvodní poznámky 17

2. K údajnému porušení práva na obhajobu souvisejícího s dokumenty týkajícími se kontaktů po schůzce v Miláně 19

a) K údajnému porušení práva na obhajobu v souvislosti s „časovým rámcem“ protiprávního jednání 22

b) K údajnému porušení práva na obhajobu v souvislosti s žádostí společnosti Fluorsid o snížení výše pokuty, jakož i k údajnému nedostatku odůvodnění 22

D – K třetímu žalobnímu důvodu, vycházejícímu z porušení článku 23 nařízení č. 1/2003 o výpočtu výše pokuty a článku 18 pokynů z roku 2006 24

1. Úvodní poznámky 24

2. K zeměpisnému rozsahu protiprávního jednání a údajnému pochybení ve vymezení trhu .. 26

3. K hodnotě trhu a tržeb za fluorid hlinitý v EHP 27

4. K určení výše pokuty 29

K nákladům řízení 29